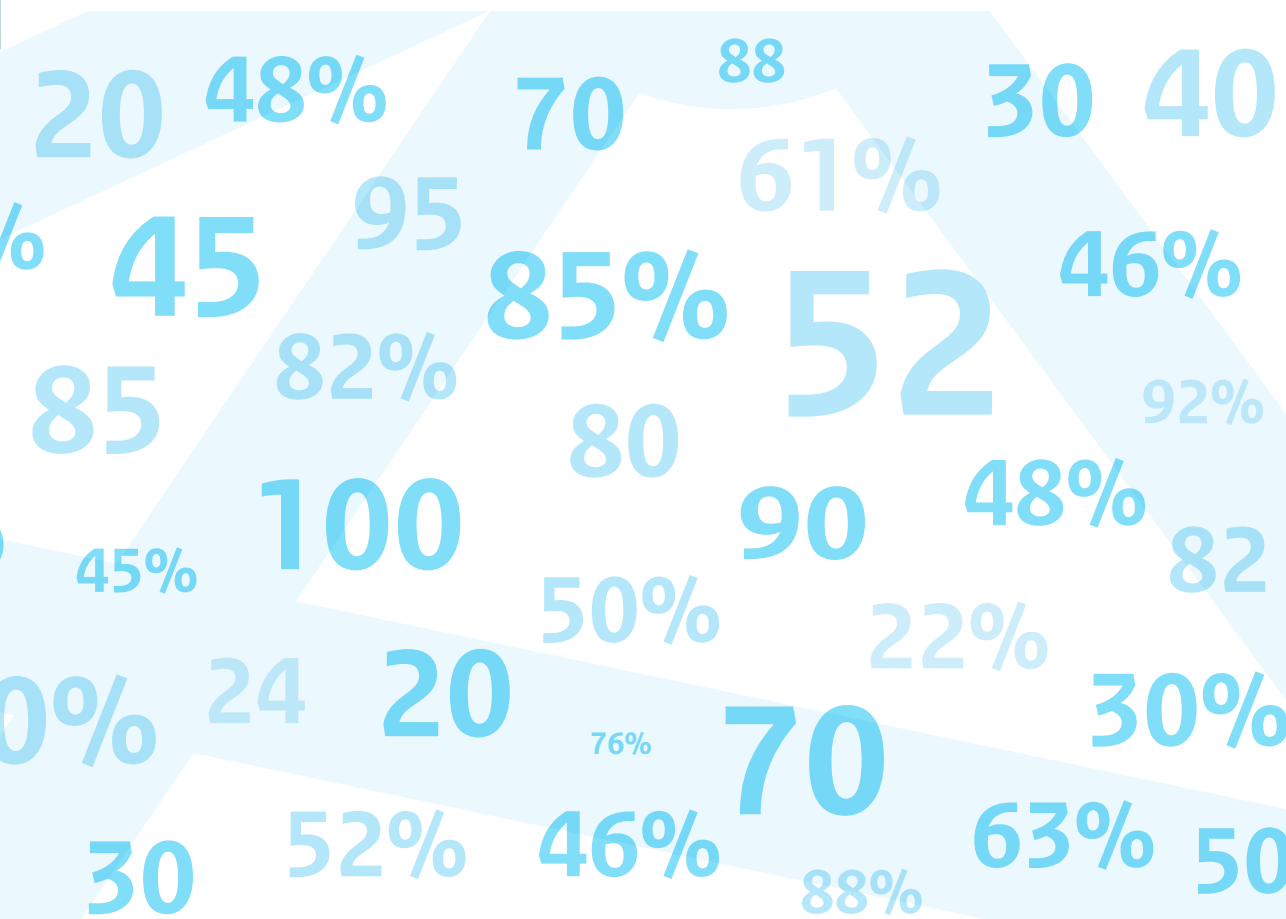

& Trends Cijfers 2017

Werken in de overheid- en onderwijssectoren

Voorwoord

Voor u ligt een nieuwe uitgave van “Trends & Cijfers 2017, werken in de overheid- en onderwijssectoren”. De informatie hierin biedt ons meer inzicht in het ambtenaren-bestand en de trends en bewegingen die zich erin voordoen. Dat inzicht is essentieel en zegt ons veel over de kwaliteit van het openbaar bestuur; die wordt immers in hoge mate bepaald door de mensen die er werken en de context waarin zij hun werk doen. De tabellen bevatten een gedetailleerd overzicht voor de jaren 2011 tot en met 2016 op het gebied van arbeidszaken in de 14 overheid- en onderwijssectoren.

Dit jaar is tevens informatie over (vroeg)pensioen toegevoegd. Gegevens over de aantallen personen die al dan niet voor hun AOW leeftijd vertrekken, de gemiddelde leeftijd van deze pensioengroep en het aantal personen dat doorwerkt na hun AOW leeftijd zijn in nieuwe tabellen opgenomen.

Als belangrijkste conclusies voor 2016, wil ik het volgende onder uw aandacht brengen:

- Het aantal personen dat ultimo bij de overheid- en onderwijssectoren werkt, is ten opzicht van vorig jaar licht gestegen. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt binnen het taakveld onderwijs en wetenschappen.
- Het aantal en aandeel vrouwen in de sectoren is ook dit jaar weer hoger dan voorgaand jaar.
- Het aandeel vrouwen in de hoogste 10% jaarinkomen neemt eveneens toe.
- Het aandeel personen dat in deeltijd werkt is eveneens weer licht toegenomen, maar het aantal uren in deeltijd neemt ook toe.
- Na een jarenlange daling van het aantal jongeren, neemt het aantal in 2016 weer toe.
- In enkele sectoren is de stijging van de gemiddelde leeftijd tot stilstand gekomen of daalt zelfs weer.
- In 2016 is het hoogste aantal personen ingestroomd sinds 2011; het aantal personen met een niet-westerse migratieachtergrond dat is ingestroomd in 2016, is eveneens het hoogste sinds 2011.
- De stijging van het contractloon in 2015 is in 2016 doorgezet.
- De gemiddelde leeftijd waarop men met pensioen gaat, stijgt nog ieder jaar.
- Het aantal personen dat na hun AOW leeftijd in dienst blijft bij de overheid stijgt ieder jaar, maar is absoluut gezien nog klein.

Met deze informatie is het mogelijk om beleidskeuzes met data te onderbouwen. De data in deze publicatie zijn dan ook beschikbaar gesteld in de online Kennisbank Openbaar Bestuur: www.kennisopenbaarbestuur.nl. U kunt hier zelf bewerkingen op uitvoeren: via het onderdeel ‘cijfers’ zijn ook andere uitsplitsingen mogelijk en kunnen de gegevens geëxporteerd worden naar de eigen omgeving voor aanvullende analyses.

Olav Welling
Directeur Ambtenaar en Organisatie

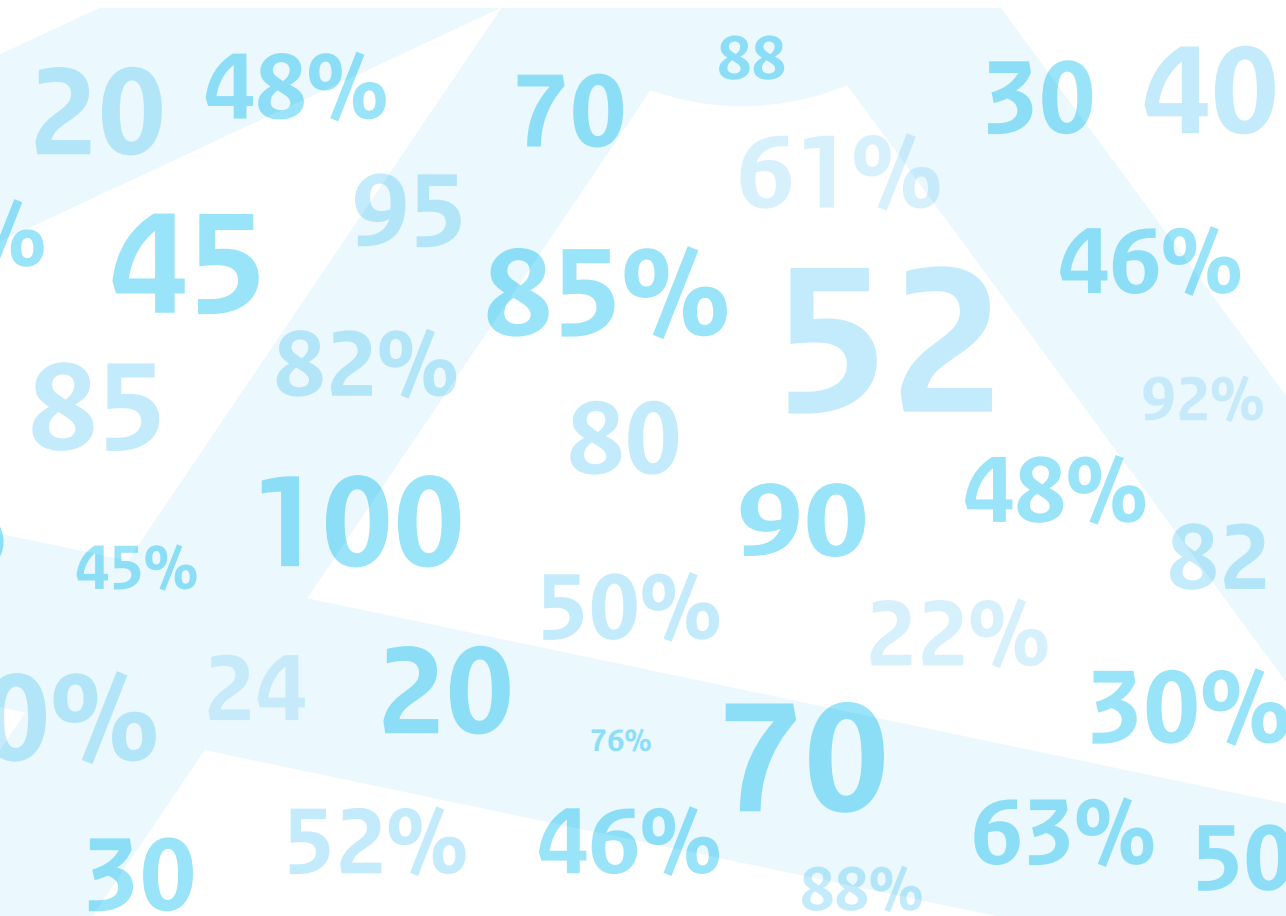
Inhoud

1	Inleiding	5
2	Omvang van de publieke sector	7
2.1	Overheid en Onderwijs	8
2.1.1	Aantal personen	8
2.1.2	Aantal in fte	8
2.2	Gemeenschappelijke regelingen	9
2.2.1	Omvang	9
2.3	Zelfstandige Bestuursorganen	9
2.3.1	Omvang (in fte)	9
3	Samenstelling personeel	11
3.1	Overheid en Onderwijs	12
3.1.1	Percentage personen werkzaam in deeltijd	12
3.1.2	Gemiddelde deeltijdfactor van personen werkzaam in deeltijd	12
3.1.3	Aandeel vrouwen (%)	13
3.1.4	Gemiddelde leeftijd	14
3.1.5	Aantal personen, jonger dan 35 jaar	15
3.1.6	Aandeel personen, jonger dan 35 jaar (%)	15
3.1.7	Aantal personen, 55 jaar en ouder	16
3.1.8	Aandeel personen, 55 jaar en ouder (%)	16
3.1.9	Aandeel personen niet-westerse migratieachtergrond (%)	17
3.1.10	Aandeel vrouwen in bovenste 10% jaarinkomen (%)	18
3.2	Gemeenschappelijke regelingen	19
3.2.1	Samenstelling personeel	19
4	In- en uitstroom	21
4.1	Instroom personen	22
4.1.1	Instroom personen (aantallen)	22
4.1.2	Instroom personen (%)	23
4.1.3	Instroom vrouwen (aantallen)	24
4.1.4	Aandeel vrouwen van totale instroom (%)	24
4.1.5	Instroom personen niet-westerse migratieachtergrond (aantallen)	25
4.1.6	Aandeel personen niet-westerse migratieachtergrond van totale instroom (%)	25
4.1.7	Instroom personen onder 35 jaar (aantallen)	26
4.1.8	Aandeel personen onder 35 jaar van totale instroom (%)	27
4.1.9	Instroom personen 55 jaar en ouder (aantallen)	27
4.1.10	Aandeel personen 55 jaar en ouder van totale instroom (%)	28

4.2	Uitstroom personen	29
4.2.1	Uitstroom personen (aantallen)	29
4.2.2	Uitstroom personen (%)	29
4.2.3	Uitstroom vrouwen (aantallen)	30
4.2.4	Aandeel vrouwen van totale uitstroom (%)	31
4.2.5	Uitstroom personen niet-westerse migratieachtergrond (aantallen)	31
4.2.6	Aandeel personen niet-westerse migratieachtergrond van totale uitstroom (%)	32
4.2.7	Uitstroom personen onder 35 jaar (aantallen)	32
4.2.8	Aandeel personen onder 35 jaar van totale uitstroom (%)	33
4.2.9	Uitstroom personen 55 jaar en ouder (aantallen)	33
4.2.10	Aandeel personen 55 jaar en ouder van totale uitstroom (%)	34
5	Lonen	35
5.1	Loonsom en contractloonontwikkeling	36
5.1.1	Loonsom (raming in miljoenen)	36
5.1.2	Contractloonontwikkeling op niveaubasis (%)	36
5.1.3	Contractloonontwikkeling op jaarbasis (%)	37
5.2	Bruto pensioengevend jaarinkomen (voltijd)	38
5.2.1	Gemiddeld jaarloon (bij voltijdaanstelling)	38
5.2.2	Percentage werkzame personen, < 1,5 maal minimumloon	38
5.2.3	Percentage werkzame personen, > 2 maal modaal	39
6	Sociale zekerheid	41
6.1	Aantallen uitkeringen	42
6.1.1	Aantal WW uitkeringen (ultimo)	42
6.1.2	Instroom in de WW	42
6.1.3	Uitstroom uit de WW	43
6.1.4	Aantal WAO uitkeringen (ultimo)	43
6.1.5	Aantal IVA uitkeringen (ultimo)	44
6.1.6	Aantal WGA uitkeringen (ultimo)	44
6.2	Bedragen uitkeringen	45
6.2.1	Bedrag WW uitkeringen (x 1.000 euro)	45
6.2.2	Bedrag WIA uitkeringen (x 1.000 euro)	45
7	Pensioenen	47
7.1	Instroom in pensioen	48
7.2	Gemiddelde instroomleeftijd in pensioen (incl. deeltijdpensioen)	48
7.3	Aantal personen vroegpensioen	49
7.4	Aantal fte met vroegpensioen	50
7.5	Aantal doorwerken (>90 dagen) na AOW lftd	50
8	Toelichting	51
8.1	Bronvermelding	52
8.2	Definities	52

1

Inleiding

Inleiding

Deze publicatie geeft een cijfermatig overzicht van de veertien arbeidsvoorwaardelijke overheidssectoren. Deze sectoren zijn in de tabellen samengevoegd tot drie taakvelden:

Openbaar Bestuur (Rijk, Gemeenten, Provincies, Rechterlijke Macht, Waterschappen)
Onderwijs en Wetenschappen (Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, Middelbaar Beroepsonderwijs, Hoger Beroepsonderwijs, Wetenschappelijk Onderwijs, Onderzoekinstellingen, Universitair Medische Centra)
Veiligheid (Defensie, Politie).

Gemeenschappelijke regelingen en Zelfstandige bestuursorganen zijn niet direct verbonden aan een arbeidsvoorwaardelijke sector, daarom komen deze instellingen in deze publicatie zijdelings aan de orde.

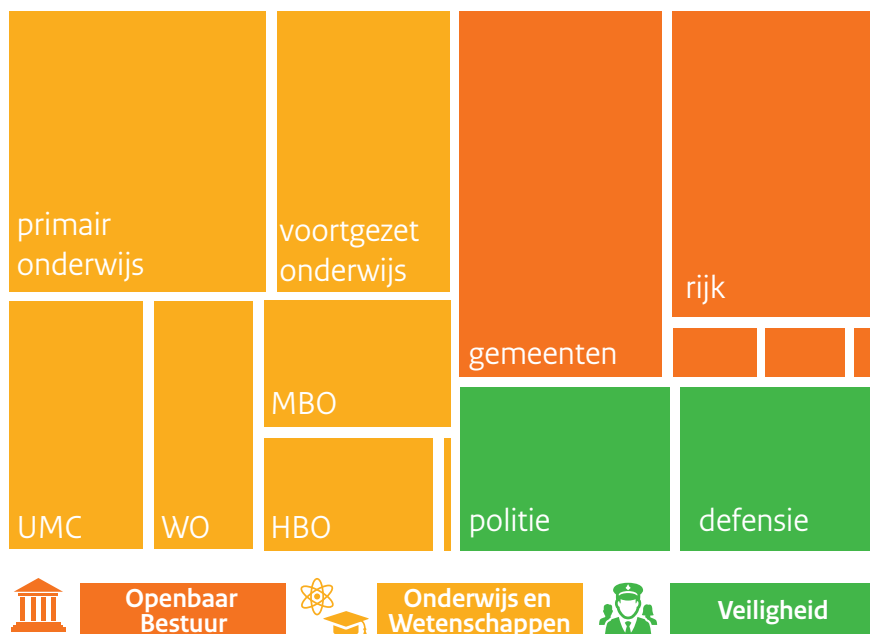
Dit jaar zijn aanpassingen doorgevoerd in het datawarehouse. Hierdoor is het mogelijk om de data over (vroeg)pensioenen op te nemen. Deze informatie staat in hoofdstuk 7. Een andere belangrijke verandering is het gebruik van ABP data voor de sectoren Defensie en Politie. Voorheen werd voor de aantallen personeel gebruik gemaakt van extracten uit de salarissystemen van Defensie en Politie. De aanpassingen zijn met terugwerkende kracht doorgevoerd; hierdoor kunnen de getallen voor Defensie en Politie verschillen van de voorgaande publicaties. Waar de aantallen kleiner zijn dan 5 wordt in verband met de privacy een * vermeld; de totalen zijn exclusief de kleine aantallen.

De resultaten worden gepresenteerd in zeven hoofdstukken, waarin de resultaten van de jaren 2011 tot en met 2016 in tabellen worden gepresenteerd. In het eerste hoofdstuk Omvang van de overheid wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de omvang van de publieke sector. Hoofdstuk 2 bevat informatie over de samenstelling van het personeel zoals leeftijd, geslacht en herkomst. Daarnaast geeft dit hoofdstuk een overzicht van de arbeidsduur en de deeltijdfactor. In het hoofdstuk in- en uitstroom worden de ontwikkelingen op het gebied van de instroom van nieuwe werknemers en de uitstroom van werknemers weergegeven. In het hoofdstuk Lonen wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de lonen en de loonsom. Het hoofdstuk Sociale Zekerheid geeft een overzicht van het aantal arbeidsongeschikten en werklozen en de uitgaven aan WW, WAO en WIA-uitkeringen. De gegevens zijn ontleend aan de bestanden van het UWV. Het laatste hoofdstuk bevat de eerder genoemde tabellen over pensioenen, waaronder de gemiddelde leeftijd van eerste instroom in (vroeg) pensioen..

Een overzicht van de gebruikte bronnen en de gehanteerde definities staat achterin deze publicatie.

Via de kennisbank van BZK (<http://kennisopenbaarbestuur.nl/cijfers/>) is meer informatie verkrijgbaar waarmee ook andere samenstellingen gemaakt kunnen worden (leeftijds- en salarisklassen, geslacht, e.d.).

2 Omvang van de publieke sector

Openbaar Bestuur

Onderwijs en Wetenschappen

Veiligheid

2.1 Overheid en Onderwijs

2.1.1 Aantal personen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	314.880	305.851	296.588	288.956	286.243	285.097
Rijk	119.065	116.997	116.413	116.865	116.528	117.107
Gemeenten	169.418	163.041	155.053	147.755	145.392	144.206
Provincies	12.625	12.179	11.494	10.868	10.970	10.499
Rechterlijke Macht	3.665	3.564	3.537	3.482	3.420	3.338
Waterschappen	10.107	10.070	10.091	9.986	9.933	9.947
Onderwijs en Wetenschappen	510.679	499.710	501.588	503.332	501.723	507.816
Primair Onderwijs	182.793	177.193	177.922	175.864	171.654	172.662
Voortgezet Onderwijs	106.002	105.991	105.922	106.376	107.037	105.326
Middelbaar Beroepsonderwijs	55.787	52.002	51.204	51.776	52.858	55.137
Hoger Beroepsonderwijs	42.443	43.015	43.352	44.569	45.779	47.468
Wetenschappelijk Onderwijs	54.185	53.346	53.089	54.140	53.850	55.098
Onderzoekinstellingen	2.751	2.866	2.763	2.746	2.791	2.878
Universitair Medische Centra	66.718	65.297	67.336	67.861	67.754	69.247
Veiligheid	126.083	122.440	119.142	119.227	119.636	119.179
Defensie	64.934	60.654	57.623	59.170	57.559	56.833
Politie	61.149	61.786	61.519	60.057	62.077	62.346
Totaal Overheid en Onderwijs	951.642	928.001	917.318	911.515	907.602	912.092

2.1.2 Aantal in fte

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	284.813	277.418	269.764	263.480	261.295	260.477
Rijk	110.992	109.098	108.836	109.658	109.150	109.580
Gemeenten	149.517	144.490	137.689	131.258	129.574	128.818
Provincies	11.393	11.028	10.431	9.883	9.993	9.569
Rechterlijke Macht	3.419	3.324	3.308	3.267	3.210	3.136
Waterschappen	9.492	9.478	9.500	9.414	9.368	9.374
Onderwijs en Wetenschappen	401.041	392.861	393.277	393.532	392.441	397.597
Primair Onderwijs	136.793	131.338	130.099	127.871	124.127	125.702
Voortgezet Onderwijs	86.200	86.239	85.880	86.478	86.791	85.196
Middelbaar Beroepsonderwijs	45.242	42.231	41.634	42.082	43.010	44.834
Hoger Beroepsonderwijs	31.967	32.349	32.834	33.858	34.893	35.965
Wetenschappelijk Onderwijs	43.834	43.293	43.876	44.317	44.681	45.638
Onderzoekinstellingen	2.536	2.647	2.556	2.544	2.585	2.651
Universitair Medische Centra	54.470	54.764	56.397	56.383	56.354	57.611
Veiligheid	123.402	119.970	116.737	116.815	117.267	116.790
Defensie	63.809	59.648	56.671	58.241	56.687	55.937
Politie	59.593	60.322	60.066	58.574	60.580	60.853
Totaal Overheid en Onderwijs	809.256	790.249	779.778	773.827	771.003	774.864

2.2 Gemeenschappelijke regelingen

2.2.1 Omvang

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal werkzame personen	29.140	30.843	33.680	36.519	38.384	41.473
Werkzaam in fte's	25.313	26.757	29.403	32.040	33.790	36.691

2.3 Zelfstandige Bestuursorganen

2.3.1 Omvang (in fte)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Werkzaam in fte's	40.492	40.222	39.796	39.032	38.998	39.292

3

Samenstelling personeel

Samenstelling Personeel 2016

Vrouwen in
bovenste 10%
jaarinkomen

33,9%

Niet-westerse
allochtonen

6,9%

55+ers

27,6%

Deeltijders

47,1%

Jonger dan 35

23,2%

Vrouwen

55,0%

3.1 Overheid en Onderwijs

3.1.1 Percentage personen werkzaam in deeltijd

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	35,0	34,9	34,5	34,4	34,5	34,8
Rijk	27,9	27,7	27,5	27,2	27,4	27,9
Gemeenten	40,3	40,2	40,2	40,6	40,7	40,9
Provincies	40,5	39,3	38,8	38,2	37,8	37,9
Rechterlijke Macht	34,8	35,6	35,4	34,9	34,9	34,8
Waterschappen	23,2	23,5	23,7	23,5	23,9	24,6
Onderwijs en Wetenschappen	58,5	59,1	59,8	60,6	61,3	62,1
Primair Onderwijs	66,2	67,9	69,5	70,8	71,9	72,6
Voortgezet Onderwijs	55,6	56,2	57,1	57,7	58,9	60,0
Middelbaar Beroepsonderwijs	54,7	55,0	55,4	56,0	56,7	57,6
Hoger Beroepsonderwijs	63,4	64,2	63,9	64,1	64,6	65,7
Wetenschappelijk Onderwijs	44,6	44,6	43,3	44,0	43,4	44,0
Onderzoekinstellingen	28,4	28,3	28,3	28,2	29,2	30,4
Universitair Medische Centra	54,7	53,0	53,5	54,6	55,2	55,7
Veiligheid	12,0	12,2	12,5	12,5	12,8	13,0
Defensie	4,3	4,2	4,2	4,0	4,0	4,1
Politie	20,1	20,0	20,4	20,9	21,0	21,2
Totaal Overheid en Onderwijs	44,5	44,9	45,5	46,0	46,5	47,1

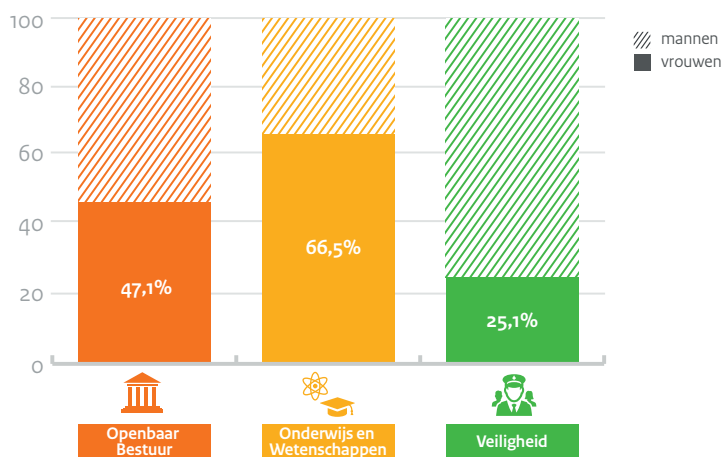
3.1.2 Gemiddelde deeltijdfactor van personen werkzaam in deeltijd

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	0,72	0,73	0,73	0,74	0,74	0,75
Rijk	0,75	0,75	0,76	0,76	0,76	0,76
Gemeenten	0,70	0,71	0,72	0,72	0,73	0,74
Provincies	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76
Rechterlijke Macht	0,79	0,79	0,80	0,81	0,81	0,81
Waterschappen	0,70	0,71	0,72	0,73	0,74	0,75
Onderwijs en Wetenschappen	0,62	0,63	0,63	0,63	0,63	0,64
Primair Onderwijs	0,61	0,61	0,59	0,59	0,60	0,61
Voortgezet Onderwijs	0,65	0,66	0,66	0,66	0,67	0,67
Middelbaar Beroepsonderwijs	0,65	0,65	0,66	0,66	0,67	0,67
Hoger Beroepsonderwijs	0,60	0,61	0,61	0,62	0,63	0,62
Wetenschappelijk Onderwijs	0,57	0,57	0,59	0,58	0,60	0,60
Onderzoekinstellingen	0,72	0,73	0,74	0,74	0,75	0,74
Universitair Medische Centra	0,66	0,69	0,69	0,69	0,69	0,70
Veiligheid	0,72	0,73	0,73	0,73	0,74	0,74
Defensie	0,67	0,67	0,68	0,68	0,69	0,69
Politie	0,74	0,74	0,74	0,74	0,75	0,75
Totaal Overheid en Onderwijs	0,65	0,66	0,66	0,66	0,66	0,67

3.1.3 Aandeel vrouwen (%)

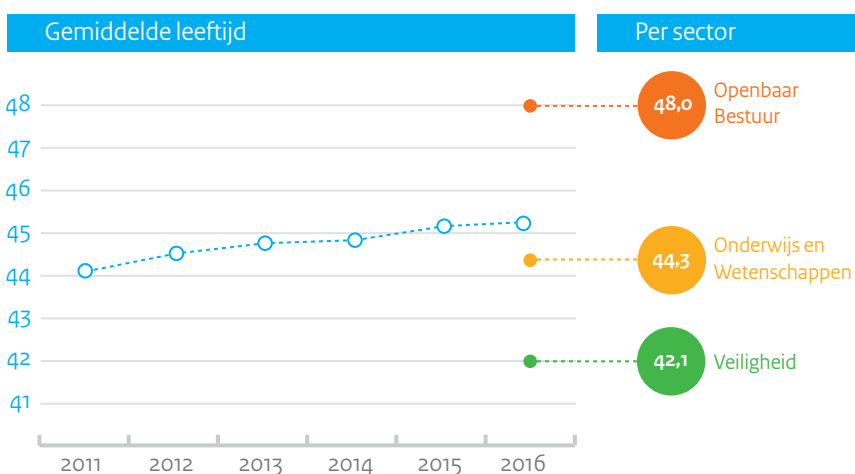
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	44,6	44,9	45,3	45,8	46,3	47,1
Rijk	42,8	43,0	43,5	43,9	44,3	45,3
Gemeenten	46,9	47,2	47,7	48,4	49,1	49,8
Provincies	42,5	42,7	43,3	43,9	43,9	44,2
Rechterlijke Macht	55,1	55,6	56,5	57,0	57,3	57,6
Waterschappen	27,3	27,5	27,8	27,9	28,3	28,6
Onderwijs en Wetenschappen	64,6	65,1	65,6	65,9	66,2	66,5
Primair Onderwijs	81,7	82,2	82,7	83,2	83,6	84,1
Voortgezet Onderwijs	52,3	53,1	53,8	54,4	55,1	55,1
Middelbaar Beroepsonderwijs	54,5	54,8	55,2	55,8	56,4	56,8
Hoger Beroepsonderwijs	54,0	54,7	55,2	55,6	56,1	56,4
Wetenschappelijk Onderwijs	46,1	46,5	47,1	47,6	48,0	48,7
Onderzoekinstellingen	34,0	34,1	35,1	35,4	35,9	36,3
Universitair Medische Centra	69,1	69,2	69,3	69,4	69,5	70,0
Veiligheid	24,0	24,5	24,8	24,5	24,7	25,1
Defensie	13,7	13,7	13,7	13,6	13,6	13,8
Politie	35,0	35,0	35,2	35,3	35,1	35,4
Totaal Overheid en Onderwijs	52,6	53,1	53,7	54,1	54,4	55,0

Aandeel vrouwen per sector (2016)

3.1.4 Gemiddelde leeftijd

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	46,2	46,8	47,2	47,7	48,0	48,0
Rijk	45,7	46,5	46,7	47,1	47,5	47,4
Gemeenten	46,4	46,9	47,5	48,0	48,3	48,4
Provincies	47,4	47,9	48,5	48,9	49,3	49,5
Rechterlijke Macht	47,7	48,3	48,6	49,2	49,9	50,6
Waterschappen	46,3	46,6	47,1	47,5	47,9	48,1
Onderwijs en Wetenschappen	43,8	44,0	44,2	44,2	44,2	44,3
Primair Onderwijs	43,5	43,8	43,8	43,9	44,0	44,0
Voortgezet Onderwijs	45,4	45,6	45,7	45,7	45,6	45,6
Middelbaar Beroepsonderwijs	47,8	48,2	48,5	48,4	48,0	47,7
Hoger Beroepsonderwijs	45,5	45,4	45,7	45,7	45,7	45,9
Wetenschappelijk Onderwijs	40,1	40,2	40,5	40,3	40,8	40,7
Onderzoekinstellingen	40,5	40,5	40,7	40,8	41,2	41,2
Universitair Medische Centra	40,8	41,3	41,4	41,5	41,7	41,8
Veiligheid	40,0	40,6	41,4	41,4	41,8	42,1
Defensie	37,8	38,5	39,3	38,6	38,6	38,9
Politie	42,4	42,7	43,3	44,1	44,7	45,0
Totaal Overheid en Onderwijs	44,1	44,5	44,8	44,9	45,1	45,2

3.1.5 Aantal personen, jonger dan 35 jaar

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	48.523	42.337	38.700	35.532	34.028	35.221
Rijk	19.725	17.144	17.327	17.066	16.314	17.114
Gemeenten	25.443	22.180	18.732	16.122	15.564	16.026
Provincies	1.564	1.336	1.111	977	916	879
Rechterlijke Macht	390	321	288	232	170	127
Waterschappen	1.401	1.356	1.242	1.135	1.064	1.075
Onderwijs en Wetenschappen	141.470	136.083	135.898	137.187	135.583	137.288
Primair Onderwijs	53.125	50.442	50.624	49.696	47.761	47.141
Voortgezet Onderwijs	24.167	24.004	23.974	24.387	24.934	24.844
Middelbaar Beroepsonderwijs	8.190	7.221	7.062	7.610	8.529	9.443
Hoger Beroepsonderwijs	8.282	8.590	8.344	8.549	8.679	8.815
Wetenschappelijk Onderwijs	22.343	21.828	21.293	22.137	21.312	21.847
Onderzoekinstellingen	1.110	1.177	1.093	1.080	1.051	1.101
Universitair Medische Centra	24.253	22.821	23.508	23.728	23.317	24.097
Veiligheid	47.371	44.402	41.154	41.717	40.486	39.554
Defensie	29.470	26.411	23.919	26.117	25.465	24.890
Politie	17.901	17.991	17.235	15.600	15.021	14.664
Totaal Overheid en Onderwijs	237.364	222.822	215.752	214.436	210.097	212.063

3.1.6 Aandeel personen, jonger dan 35 jaar (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	15,4	13,9	13,0	12,3	11,9	12,4
Rijk	16,5	14,8	14,8	14,6	14,0	14,6
Gemeenten	15,0	13,6	12,1	10,9	10,7	11,1
Provincies	12,4	11,0	9,7	9,0	8,4	8,4
Rechterlijke Macht	10,6	9,0	8,1	6,7	5,0	3,8
Waterschappen	13,9	13,5	12,3	11,4	10,7	10,8
Onderwijs en Wetenschappen	27,7	27,2	27,1	27,3	27,0	27,0
Primair Onderwijs	29,1	28,5	28,5	28,3	27,8	27,3
Voortgezet Onderwijs	22,8	22,6	22,6	22,9	23,3	23,6
Middelbaar Beroepsonderwijs	14,7	13,9	13,8	14,7	16,1	17,1
Hoger Beroepsonderwijs	19,5	20,0	19,2	19,2	19,0	18,6
Wetenschappelijk Onderwijs	41,2	40,9	40,1	40,9	39,6	39,7
Onderzoekinstellingen	40,3	41,1	39,6	39,3	37,7	38,3
Universitair Medische Centra	36,4	34,9	34,9	35,0	34,4	34,8
Veiligheid	37,6	36,3	34,5	35,0	33,8	33,2
Defensie	45,4	43,5	41,5	44,1	44,2	43,8
Politie	29,3	29,1	28,0	26,0	24,2	23,5
Totaal Overheid en Onderwijs	24,9	24,0	23,5	23,5	23,1	23,2

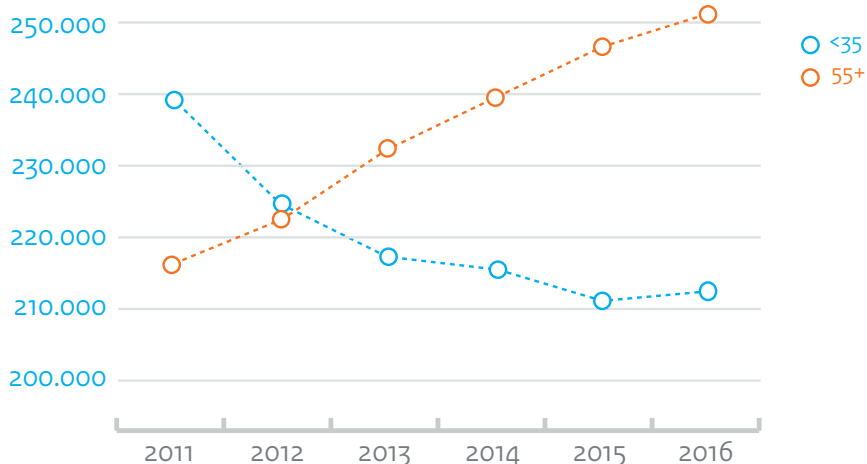
3.1.7 Aantal personen, 55 jaar en ouder

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	77.201	79.686	82.293	85.637	89.200	91.198
Rijk	27.358	29.070	30.892	33.138	35.317	35.925
Gemeenten	42.914	43.534	44.084	45.002	46.005	47.228
Provincies	3.578	3.648	3.671	3.670	3.843	3.839
Rechterlijke Macht	994	1.020	1.055	1.111	1.180	1.243
Waterschappen	2.357	2.414	2.591	2.716	2.855	2.963
Onderwijs en Wetenschappen	122.083	124.045	129.034	132.254	133.245	135.882
Primair Onderwijs	42.605	43.437	45.262	45.940	45.036	45.662
Voortgezet Onderwijs	29.865	30.627	31.577	32.308	32.691	32.318
Middelbaar Beroepsonderwijs	18.407	18.084	18.536	19.069	19.097	19.781
Hoger Beroepsonderwijs	10.640	10.867	11.399	11.930	12.397	13.023
Wetenschappelijk Onderwijs	9.526	9.461	9.736	9.961	10.284	10.568
Onderzoekinstellingen	496	498	485	497	523	556
Universitair Medische Centra	10.544	11.071	12.039	12.549	13.217	13.974
Veiligheid	16.742	18.186	20.036	20.954	23.167	24.866
Defensie	6.136	6.316	6.879	6.708	7.175	7.871
Politie	10.606	11.870	13.157	14.246	15.992	16.995
Totaal Overheid en Onderwijs	216.026	221.917	231.363	238.845	245.612	251.946

3.1.8 Aandeel personen, 55 jaar en ouder (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	24,5	26,1	27,7	29,6	31,1	32,0
Rijk	22,9	25,1	26,5	28,3	30,3	30,7
Gemeenten	25,3	26,7	28,4	30,5	31,6	32,8
Provincies	28,3	30,0	31,9	33,8	35,0	36,6
Rechterlijke Macht	27,1	28,6	29,8	31,9	34,5	37,2
Waterschappen	23,3	24,0	25,7	27,2	28,7	29,8
Onderwijs en Wetenschappen	23,9	24,8	25,7	26,3	26,6	26,8
Primair Onderwijs	23,3	24,5	25,4	26,1	26,2	26,4
Voortgezet Onderwijs	28,2	28,9	29,8	30,4	30,5	30,7
Middelbaar Beroepsonderwijs	33,0	34,8	36,2	36,8	36,1	35,9
Hoger Beroepsonderwijs	25,1	25,3	26,3	26,8	27,1	27,4
Wetenschappelijk Onderwijs	17,6	17,7	18,3	18,4	19,1	19,2
Onderzoekinstellingen	18,0	17,4	17,6	18,1	18,7	19,3
Universitair Medische Centra	15,8	17,0	17,9	18,5	19,5	20,2
Veiligheid	13,3	14,9	16,8	17,6	19,4	20,9
Defensie	9,4	10,4	11,9	11,3	12,5	13,8
Politie	17,3	19,2	21,4	23,7	25,8	27,3
Totaal Overheid en Onderwijs	22,7	23,9	25,2	26,2	27,1	27,6

Aantal personen 35min en 55plus

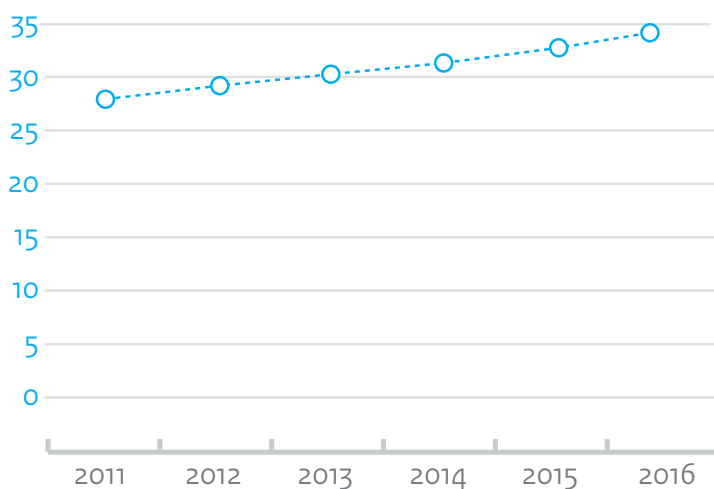
3.1.9 Aandeel personen niet-westerse migratieachtergrond (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	8,0	8,1	8,3	8,4	8,6	9,1
Rijk	8,4	8,4	8,7	9,0	9,1	9,8
Gemeenten	8,5	8,6	8,8	8,8	9,1	9,5
Provincies	4,2	4,2	4,2	4,3	4,2	4,4
Rechterlijke Macht	2,5	2,4	2,6	2,6	2,5	2,6
Waterschappen	2,1	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5
Onderwijs en Wetenschappen	5,4	5,5	5,5	5,7	5,8	6,1
Primair Onderwijs	3,7	3,6	3,6	3,6	3,7	3,8
Voortgezet Onderwijs	4,8	5,1	5,2	5,4	5,5	5,7
Middelbaar Beroepsonderwijs	6,4	5,9	6,1	6,3	6,8	7,3
Hoger Beroepsonderwijs	4,8	4,9	5,0	5,2	5,4	5,6
Wetenschappelijk Onderwijs	8,9	9,1	9,4	9,7	9,9	10,4
Onderzoekinstellingen	11,2	11,8	11,7	12,7	12,7	13,5
Universitair Medische Centra	8,1	8,0	7,9	8,0	7,9	8,0
Veiligheid	5,1	5,1	5,1	5,1	5,2	5,3
Defensie	4,7	4,7	4,7	4,8	4,8	4,8
Politie	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,7
Totaal Overheid en Onderwijs	6,2	6,3	6,3	6,5	6,6	6,9

3.1.10 Aandeel vrouwen in bovenste 10% jaarinkomen (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	28,1	29,1	30,0	31,2	32,0	33,1
Rijk	25,6	26,5	27,4	28,5	29,5	29,9
Gemeenten	26,8	27,9	29,3	30,3	31,9	33,3
Provincies	22,5	23,9	25,6	25,5	26,6	27,3
Rechterlijke Macht	24,7	25,3	25,9	25,8	30,3	29,9
Waterschappen	16,1	16,6	17,1	18,5	19,3	20,8
Onderwijs en Wetenschappen	29,8	31,0	32,3	34,1	35,4	36,9
Primair Onderwijs	53,9	55,0	57,6	60,3	62,3	60,2
Voortgezet Onderwijs	24,6	27,4	30,4	33,2	35,7	38,6
Middelbaar Beroepsonderwijs	30,9	31,0	32,3	33,2	34,8	34,8
Hoger Beroepsonderwijs	33,1	34,3	35,3	37,2	38,4	39,5
Wetenschappelijk Onderwijs	17,8	18,5	19,0	21,7	21,2	23,1
Onderzoekinstellingen	16,6	17,4	18,8	18,2	20,4	20,5
Universitair Medische Centra	37,4	37,8	39,0	40,2	41,3	42,3
Veiligheid	11,6	12,7	13,6	14,5	14,1	16,1
Defensie	9,1	9,8	10,3	11,1	11,9	11,9
Politie	13,5	15,1	16,4	17,6	16,3	19,3
Totaal Overheid en Onderwijs	27,6	28,9	30,2	31,3	32,5	33,9

Aandeel vrouwen in bovenste 10% jaarinkomen (%)

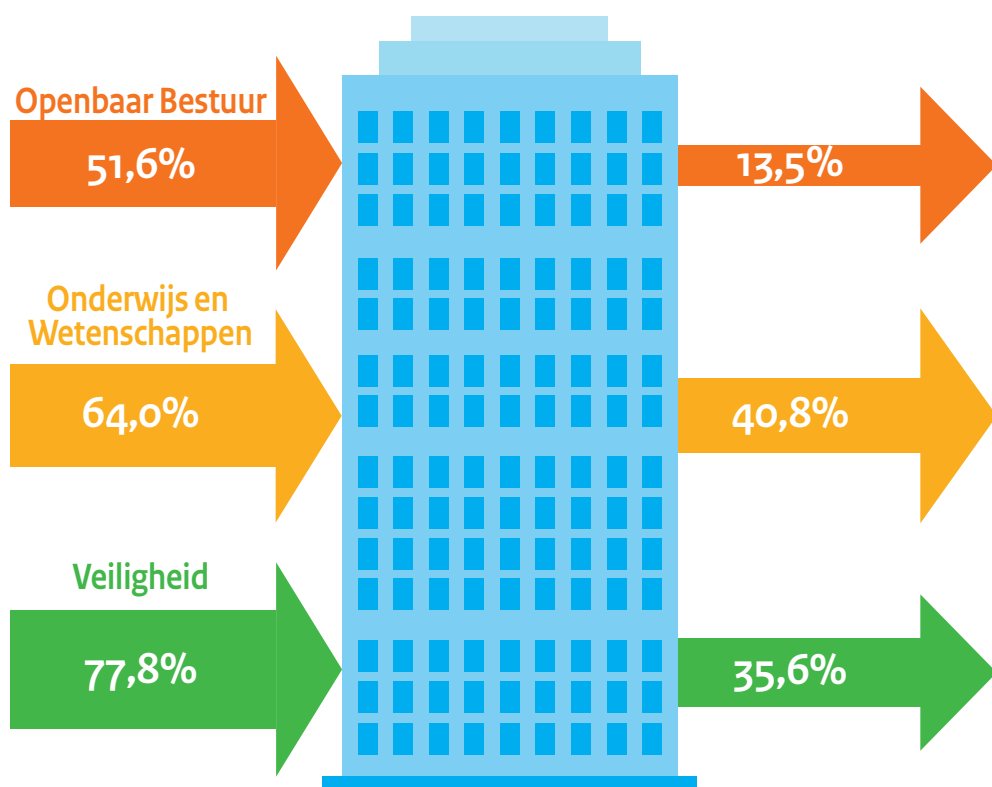
3.2 Gemeenschappelijke regelingen

3.2.1 Samenstelling personeel

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Deeltijd (%)	41,0	41,7	41,2	40,7	41,1	41,7
Vrouwen (%)	45,6	46,5	46,1	46,1	47,2	48,2
Jonger dan 35 jaar (%)	16,5	15,4	14,2	13,0	12,3	12,2
55 jaar en ouder (%)	23,1	24,9	25,8	26,9	28,0	29,5
Niet-westerse migratieachtergrond (%)	3,5	3,5	3,5	3,8	4,1	4,3
Aandeel vrouwen bovenste 10%	30,7	32,3	31,7	32,5	33,9	35,6
Gemiddelde leeftijd	45,6	46,2	46,6	47,0	47,3	47,6
Gemiddelde deeltijdfactor	0,67	0,68	0,69	0,69	0,70	0,71

4 In- en uitstroom

In- en uitstroom jongeren (<35) per sector (2016)

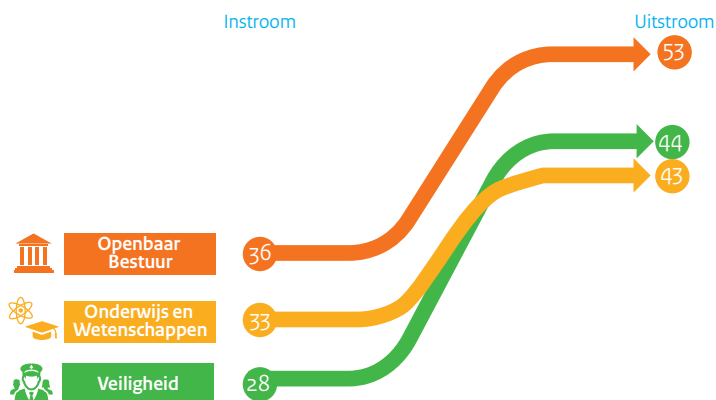

4.1 Instroom personen

4.1.1 Instroom personen (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	8.979	6.710	8.596	8.993	12.996	16.637
Rijk	2.875	1.802	4.020	4.959	4.922	7.151
Gemeenten	4.992	4.178	3.883	3.383	6.950	8.504
Provincies	332	261	245	265	738	466
Rechterlijke Macht	146	29	72	48	31	42
Waterschappen	634	440	376	338	355	474
Onderwijs en Wetenschappen	42.496	39.410	44.942	42.177	44.644	48.855
Primair Onderwijs	10.165	9.643	13.243	9.232	9.063	10.546
Voortgezet Onderwijs	8.017	6.639	7.361	7.721	8.396	8.218
Middelbaar Beroepsonderwijs	3.388	2.500	2.930	4.016	5.261	5.044
Hoger Beroepsonderwijs	4.589	5.029	4.379	5.039	5.521	5.994
Wetenschappelijk Onderwijs	8.550	8.120	8.498	9.026	9.060	10.035
Onderzoekinstellingen	427	493	348	386	480	489
Universitair Medische Centra	7.360	6.986	8.183	6.757	6.863	8.529
Veiligheid	3.572	2.857	2.366	3.268	4.461	5.363
Defensie	1.358	658	1.170	2.938	2.921	3.159
Politie	2.214	2.199	1.196	330	1.540	2.204
Totaal Overheid en Onderwijs	55.047	48.977	55.904	54.438	62.101	70.855

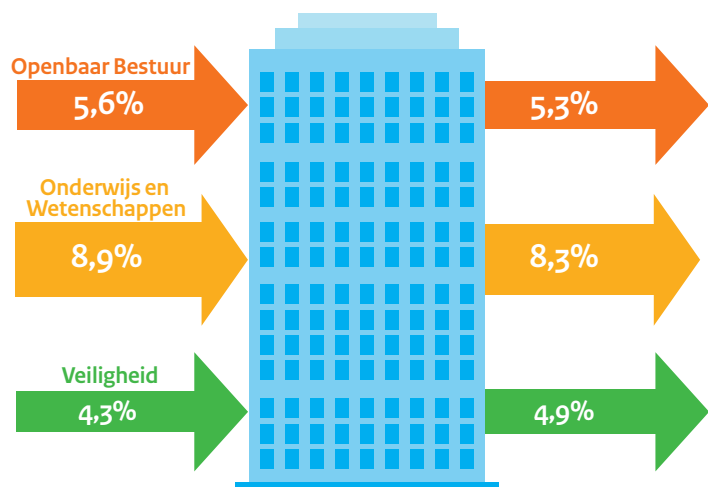
Gemiddelde leeftijd per sector (2016)

4.1.2 Instroom personen (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	2,7	2,1	2,8	3,0	4,4	5,6
Rijk	2,3	1,5	3,3	4,1	4,1	5,8
Gemeenten	2,8	2,4	2,4	2,2	4,6	5,6
Provincies	2,5	2,0	2,0	2,3	6,4	4,2
Rechterlijke Macht	3,8	0,8	2,0	1,3	0,9	1,2
Waterschappen	6,0	4,2	3,6	3,3	3,4	4,6
Onderwijs en Wetenschappen	7,7	7,3	8,4	7,8	8,3	8,9
Primair Onderwijs	5,2	5,1	7,1	5,0	5,0	5,8
Voortgezet Onderwijs	7,1	5,9	6,6	6,8	7,3	7,3
Middelbaar Beroepsonderwijs	5,6	4,4	5,4	7,3	9,3	8,6
Hoger Beroepsonderwijs	10,0	10,8	9,4	10,5	11,1	11,7
Wetenschappelijk Onderwijs	13,9	13,4	14,2	14,7	14,7	15,8
Onderzoekinstellingen	13,8	15,4	11,1	12,3	15,1	15,1
Universitair Medische Centra	10,2	9,9	11,4	9,2	9,3	11,5
Veiligheid	2,7	2,2	1,9	2,6	3,6	4,3
Defensie	1,9	1,0	1,9	4,7	4,7	5,2
Politie	3,5	3,5	1,9	0,5	2,5	3,4
Totaal Overheid en Onderwijs	5,4	5,0	5,8	5,7	6,4	7,3

In- en uitstroom werkzame personen per sector (2016)

4.1.3 Instroom vrouwen (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	4.476	3.271	4.443	4.652	7.022	9.182
Rijk	1.545	916	2.129	2.553	2.520	3.910
Gemeenten	2.526	2.093	2.030	1.840	4.040	4.879
Provincies	137	105	109	113	306	209
Rechterlijke Macht	99	15	37	28	18	20
Waterschappen	169	142	138	118	138	164
Onderwijs en Wetenschappen	27.660	25.626	29.567	26.968	28.232	31.551
Primair Onderwijs	8.638	8.150	10.943	7.695	7.394	8.738
Voortgezet Onderwijs	4.714	3.970	4.416	4.701	5.008	4.927
Middelbaar Beroepsonderwijs	2.052	1.475	1.726	2.451	3.123	2.974
Hoger Beroepsonderwijs	2.728	2.944	2.555	2.901	3.228	3.415
Wetenschappelijk Onderwijs	4.329	4.097	4.241	4.557	4.600	5.289
Onderzoekinstellingen	147	171	132	122	189	175
Universitair Medische Centra	5.052	4.819	5.554	4.541	4.690	6.033
Veiligheid	950	839	624	546	974	1.436
Defensie	187	88	165	439	445	537
Politie	763	751	459	107	529	899
Totaal Overheid en Onderwijs	33.086	29.736	34.634	32.166	36.228	42.169

4.1.4 Aandeel vrouwen van totale instroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	49,8	48,7	51,7	51,7	54,0	55,2
Rijk	53,7	50,8	53,0	51,5	51,2	54,7
Gemeenten	50,6	50,1	52,3	54,4	58,1	57,4
Provincies	41,3	40,2	44,5	42,6	41,5	44,8
Rechterlijke Macht	67,8	51,7	51,4	58,3	58,1	47,6
Waterschappen	26,7	32,3	36,7	34,9	38,9	34,6
Onderwijs en Wetenschappen	65,1	65,0	65,8	63,9	63,2	64,6
Primair Onderwijs	85,0	84,5	82,6	83,4	81,6	82,9
Voortgezet Onderwijs	58,8	59,8	60,0	60,9	59,6	60,0
Middelbaar Beroepsonderwijs	60,6	59,0	58,9	61,0	59,4	59,0
Hoger Beroepsonderwijs	59,4	58,5	58,3	57,6	58,5	57,0
Wetenschappelijk Onderwijs	50,6	50,5	49,9	50,5	50,8	52,7
Onderzoekinstellingen	34,4	34,7	37,9	31,6	39,4	35,8
Universitair Medische Centra	68,6	69,0	67,9	67,2	68,3	70,7
Veiligheid	26,7	29,4	26,4	16,7	22,0	26,9
Defensie	14,1	13,7	14,2	14,9	15,5	17,2
Politie	34,5	34,2	38,4	32,4	34,4	40,8
Totaal Overheid en Onderwijs	60,1	60,7	62,0	59,1	58,3	59,5

4.1.5 Instroom personen niet-westerse migratieachtergrond (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	938	707	1.018	1.153	1.527	2.579
Rijk	403	232	639	836	553	1.346
Gemeenten	483	436	349	290	927	1.182
Provincies	18	14	7	13	25	35
Rechterlijke Macht	12	*	*	*	*	*
Waterschappen	22	25	23	14	22	16
Onderwijs en Wetenschappen	3.789	3.533	3.866	4.040	4.381	5.283
Primair Onderwijs	474	442	558	484	523	660
Voortgezet Onderwijs	581	565	566	654	702	790
Middelbaar Beroepsonderwijs	336	251	309	382	581	617
Hoger Beroepsonderwijs	341	348	303	377	458	473
Wetenschappelijk Onderwijs	1.170	1.125	1.270	1.356	1.342	1.687
Onderzoekinstellingen	78	78	69	81	80	103
Universitair Medische Centra	809	724	791	706	695	953
Veiligheid	223	175	162	221	267	433
Defensie	81	36	77	201	172	209
Politie	142	139	85	20	95	224
Totaal Overheid en Onderwijs	4.950	4.415	5.046	5.414	6.175	8.295

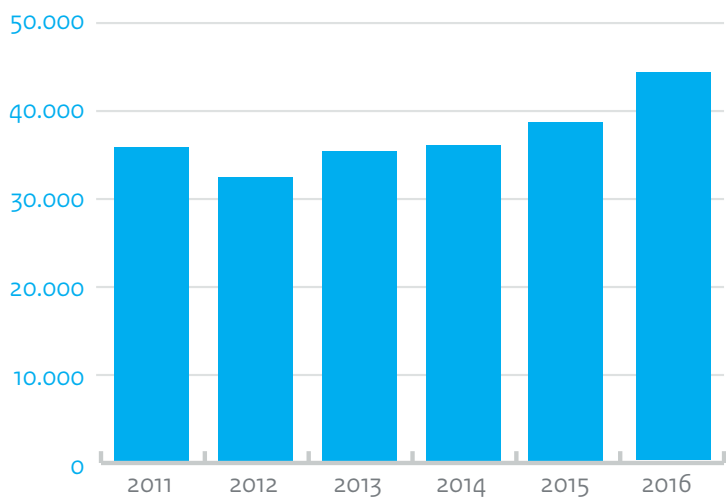
4.1.6 Aandeel personen niet-westerse migratieachtergrond van totale instroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	10,4	10,6	11,9	12,9	11,8	15,5
Rijk	14,0	12,9	15,9	16,9	11,2	18,8
Gemeenten	9,7	10,4	9,0	8,6	13,3	13,9
Provincies	5,4	5,4	2,9	4,9	3,4	7,5
Rechterlijke Macht	8,2	*	*	*	*	*
Waterschappen	3,5	5,7	6,1	4,1	6,2	3,4
Onderwijs en Wetenschappen	8,9	9,0	8,6	9,6	9,8	10,8
Primair Onderwijs	4,7	4,6	4,2	5,2	5,8	6,3
Voortgezet Onderwijs	7,2	8,5	7,7	8,5	8,4	9,6
Middelbaar Beroepsonderwijs	9,9	10,0	10,5	9,5	11,0	12,2
Hoger Beroepsonderwijs	7,4	6,9	6,9	7,5	8,3	7,9
Wetenschappelijk Onderwijs	13,7	13,9	14,9	15,0	14,8	16,8
Onderzoekinstellingen	18,3	15,8	19,8	21,0	16,7	21,1
Universitair Medische Centra	11,0	10,4	9,7	10,4	10,1	11,2
Veiligheid	6,2	6,1	6,8	6,8	6,0	8,1
Defensie	6,0	5,5	6,6	6,8	5,9	6,6
Politie	6,4	6,3	7,1	6,1	6,2	10,2
Totaal Overheid en Onderwijs	9,0	9,0	9,0	10,0	9,9	11,7

4.1.7 Instroom personen onder 35 jaar (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	4.807	3.441	4.359	4.963	6.165	8.591
Rijk	1.930	1.124	2.579	3.066	2.651	4.021
Gemeenten	2.418	1.963	1.504	1.589	3.172	4.092
Provincies	145	129	117	135	177	231
Rechterlijke Macht	70	8	14	16	5	8
Waterschappen	244	217	145	157	160	239
Onderwijs en Wetenschappen	27.979	26.425	29.227	28.361	29.101	31.284
Primair Onderwijs	6.537	6.367	8.201	6.306	6.136	6.809
Voortgezet Onderwijs	4.363	3.759	4.073	4.474	4.750	4.579
Middelbaar Beroepsonderwijs	1.599	1.150	1.411	1.946	2.494	2.345
Hoger Beroepsonderwijs	2.429	2.697	2.361	2.668	2.909	2.939
Wetenschappelijk Onderwijs	7.127	6.831	6.976	7.444	7.252	7.828
Onderzoekinstellingen	335	340	264	298	319	365
Universitair Medische Centra	5.589	5.281	5.941	5.225	5.241	6.419
Veiligheid	3.137	2.428	1.956	2.762	3.616	4.175
Defensie	1.263	619	958	2.506	2.583	2.708
Politie	1.874	1.809	998	256	1.033	1.467
Totaal Overheid en Onderwijs	35.923	32.294	35.542	36.086	38.882	44.050

Instroom <35 jaar

4.1.8 Aandeel personen onder 35 jaar van totale instroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	53,5	51,3	50,7	55,2	47,4	51,6
Rijk	67,1	62,4	64,2	61,8	53,9	56,2
Gemeenten	48,4	47,0	38,7	47,0	45,6	48,1
Provincies	43,7	49,4	47,8	50,9	24,0	49,6
Rechterlijke Macht	47,9	27,6	19,4	33,3	16,1	19,0
Waterschappen	38,5	49,3	38,6	46,4	45,1	50,4
Onderwijs en Wetenschappen	65,8	67,1	65,0	67,2	65,2	64,0
Primair Onderwijs	64,3	66,0	61,9	68,3	67,7	64,6
Voortgezet Onderwijs	54,4	56,6	55,3	57,9	56,6	55,7
Middelbaar Beroepsonderwijs	47,2	46,0	48,2	48,5	47,4	46,5
Hoger Beroepsonderwijs	52,9	53,6	53,9	52,9	52,7	49,0
Wetenschappelijk Onderwijs	83,4	84,1	82,1	82,5	80,0	78,0
Onderzoekinstellingen	78,5	69,0	75,9	77,2	66,5	74,6
Universitair Medische Centra	75,9	75,6	72,6	77,3	76,4	75,3
Veiligheid	87,8	85,0	82,7	84,5	81,1	77,8
Defensie	93,0	94,1	81,9	85,3	88,4	85,7
Politie	84,6	82,3	83,4	77,6	67,1	66,6
Totaal Overheid en Onderwijs	65,3	65,9	63,6	66,3	62,6	62,2

4.1.9 Instroom personen 55 jaar en ouder (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	513	475	841	674	1.267	1.264
Rijk	89	91	165	286	451	480
Gemeenten	345	340	631	345	645	727
Provincies	16	21	13	19	154	30
Rechterlijke Macht	5	*	8	*	*	5
Waterschappen	58	23	24	24	17	22
Onderwijs en Wetenschappen	1.810	1.871	3.105	2.145	2.481	2.921
Primair Onderwijs	568	591	1.188	518	537	753
Voortgezet Onderwijs	520	450	743	575	702	725
Middelbaar Beroepsonderwijs	211	202	255	377	452	468
Hoger Beroepsonderwijs	225	330	334	355	380	481
Wetenschappelijk Onderwijs	122	116	186	150	202	229
Onderzoekinstellingen	11	21	*	8	23	16
Universitair Medische Centra	153	161	399	162	185	249
Veiligheid	33	20	60	111	166	217
Defensie	11	5	47	104	56	103
Politie	22	15	13	7	110	114
Totaal Overheid en Onderwijs	2.356	2.366	4.006	2.930	3.914	4.402

4.1.10 Aandeel personen 55 jaar en ouder van totale instroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	5,7	7,1	9,8	7,5	9,8	7,6
Rijk	3,1	5,0	4,1	5,8	9,2	6,7
Gemeenten	6,9	8,1	16,3	10,2	9,3	8,5
Provincies	4,8	8,0	5,3	7,2	20,9	6,4
Rechterlijke Macht	3,4	*	11,1	*	*	11,9
Waterschappen	9,1	5,2	6,4	7,1	4,8	4,6
Onderwijs en Wetenschappen	4,3	4,7	6,9	5,1	5,6	6,0
Primair Onderwijs	5,6	6,1	9,0	5,6	5,9	7,1
Voortgezet Onderwijs	6,5	6,8	10,1	7,4	8,4	8,8
Middelbaar Beroepsonderwijs	6,2	8,1	8,7	9,4	8,6	9,3
Hoger Beroepsonderwijs	4,9	6,6	7,6	7,0	6,9	8,0
Wetenschappelijk Onderwijs	1,4	1,4	2,2	1,7	2,2	2,3
Onderzoekinstellingen	2,6	4,3	*	*	4,8	3,3
Universitair Medische Centra	2,1	2,3	4,9	2,4	2,7	2,9
Veiligheid	0,9	0,7	2,5	3,4	3,7	4,0
Defensie	0,8	0,8	4,0	3,5	1,9	3,3
Politie	1,0	0,7	1,1	2,1	7,1	5,2
Totaal Overheid en Onderwijs	4,3	4,8	7,2	5,4	6,3	6,2

4.2 Uitstroom personen

4.2.1 Uitstroom personen (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	17.955	16.370	18.007	14.738	14.249	15.929
Rijk	6.184	5.182	4.708	4.678	5.271	6.727
Gemeenten	10.151	9.891	11.880	8.830	7.821	7.977
Provincies	882	684	930	752	653	636
Rechterlijke Macht	174	131	135	101	93	126
Waterschappen	564	482	354	377	411	463
Onderwijs en Wetenschappen	47.336	50.202	42.279	43.386	46.459	45.288
Primair Onderwijs	14.243	15.386	11.357	12.087	12.954	12.079
Voortgezet Onderwijs	8.538	8.256	7.864	7.363	8.072	7.759
Middelbaar Beroepsonderwijs	4.809	4.808	3.734	3.517	3.996	3.844
Hoger Beroepsonderwijs	3.986	4.050	3.773	3.841	4.436	4.436
Wetenschappelijk Onderwijs	8.504	8.966	9.254	8.939	9.335	9.606
Onderzoekinstellingen	440	386	448	455	438	427
Universitair Medische Centra	6.816	8.350	5.849	7.184	7.228	7.137
Veiligheid	7.756	7.211	6.527	6.457	6.965	6.083
Defensie	5.921	5.687	5.083	4.646	5.418	4.102
Politie	1.835	1.524	1.444	1.811	1.547	1.981
Totaal Overheid en Onderwijs	73.047	73.783	66.813	64.581	67.673	67.300

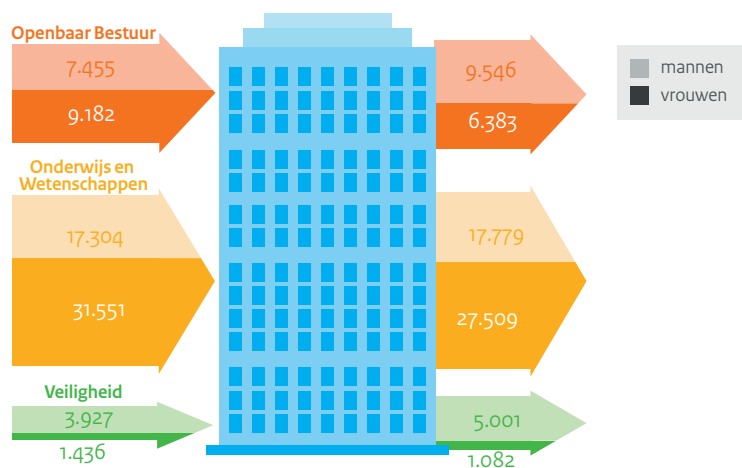
4.2.2 Uitstroom personen (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	5,4	5,2	5,8	4,9	4,8	5,3
Rijk	5,0	4,3	3,9	3,9	4,3	5,5
Gemeenten	5,7	5,8	7,3	5,7	5,2	5,3
Provincies	6,6	5,4	7,6	6,6	5,7	5,8
Rechterlijke Macht	4,6	3,6	3,7	2,8	2,7	3,7
Waterschappen	5,4	4,6	3,4	3,7	4,0	4,5
Onderwijs en Wetenschappen	8,6	9,3	7,9	8,1	8,6	8,3
Primair Onderwijs	7,3	8,1	6,1	6,6	7,1	6,6
Voortgezet Onderwijs	7,5	7,3	7,0	6,5	7,1	6,9
Middelbaar Beroepsonderwijs	8,0	8,5	6,9	6,4	7,1	6,6
Hoger Beroepsonderwijs	8,6	8,7	8,1	8,0	8,9	8,6
Wetenschappelijk Onderwijs	13,8	14,8	15,4	14,5	15,1	15,1
Onderzoekinstellingen	14,2	12,1	14,3	14,5	13,8	13,1
Universitair Medische Centra	9,4	11,9	8,2	9,8	9,8	9,6
Veiligheid	5,8	5,6	5,3	5,2	5,6	4,9
Defensie	8,5	8,7	8,3	7,4	8,8	6,8
Politie	2,9	2,4	2,3	2,9	2,5	3,1
Totaal Overheid en Onderwijs	7,2	7,5	6,9	6,7	7,0	6,9

4.2.3 Uitstroom vrouwen (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	7.646	6.996	7.504	5.991	5.952	6.383
Rijk	2.750	2.200	1.936	1.981	2.207	2.442
Gemeenten	4.347	4.349	5.081	3.584	3.322	3.515
Provincies	311	262	340	268	266	237
Rechterlijke Macht	67	52	47	40	46	56
Waterschappen	171	133	100	118	111	133
Onderwijs en Wetenschappen	28.449	30.654	24.915	26.183	28.171	27.509
Primair Onderwijs	11.014	11.943	8.606	9.245	9.998	9.342
Voortgezet Onderwijs	4.105	4.063	3.996	3.850	4.171	4.056
Middelbaar Beroepsonderwijs	2.558	2.522	1.980	1.866	2.126	2.100
Hoger Beroepsonderwijs	2.055	2.129	2.005	2.032	2.407	2.380
Wetenschappelijk Onderwijs	4.015	4.214	4.325	4.295	4.486	4.723
Onderzoekinstellingen	147	134	139	132	165	137
Universitair Medische Centra	4.555	5.649	3.864	4.763	4.818	4.771
Veiligheid	1.590	1.194	1.085	1.143	1.132	1.082
Defensie	843	707	658	577	682	491
Politie	747	487	427	566	450	591
Totaal Overheid en Onderwijs	37.685	38.844	33.504	33.317	35.255	34.974

In- uitstroom per taakveld per geslacht (2016)

4.2.4 Aandeel vrouwen van totale uitstroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	42,6	42,7	41,7	40,7	41,8	40,1
Rijk	44,5	42,5	41,1	42,3	41,9	36,3
Gemeenten	42,8	44,0	42,8	40,6	42,5	44,1
Provincies	35,3	38,3	36,6	35,6	40,7	37,3
Rechterlijke Macht	38,5	39,7	34,8	39,6	49,5	44,4
Waterschappen	30,3	27,6	28,2	31,3	27,0	28,7
Onderwijs en Wetenschappen	60,1	61,1	58,9	60,3	60,6	60,7
Primair Onderwijs	77,3	77,6	75,8	76,5	77,2	77,3
Voortgezet Onderwijs	48,1	49,2	50,8	52,3	51,7	52,3
Middelbaar Beroepsonderwijs	53,2	52,5	53,0	53,1	53,2	54,6
Hoger Beroepsonderwijs	51,6	52,6	53,1	52,9	54,3	53,7
Wetenschappelijk Onderwijs	47,2	47,0	46,7	48,0	48,1	49,2
Onderzoekinstellingen	33,4	34,7	31,0	29,0	37,7	32,1
Universitair Medische Centra	66,8	67,7	66,1	66,3	66,7	66,8
Veiligheid	20,5	16,6	16,6	17,7	16,3	17,8
Defensie	14,2	12,4	12,9	12,4	12,6	12,0
Politie	40,7	32,0	29,6	31,3	29,1	29,8
Totaal Overheid en Onderwijs	51,6	52,6	50,1	51,6	52,1	52,0

4.2.5 Uitstroom personen niet-westerse migratieachtergrond (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	1.550	1.323	1.338	1.164	1.079	1.155
Rijk	585	462	437	435	470	494
Gemeenten	900	822	841	695	573	619
Provincies	36	25	41	23	24	31
Rechterlijke Macht	5	7	*	*	*	*
Waterschappen	24	7	19	11	12	11
Onderwijs en Wetenschappen	3.669	3.902	3.522	3.558	3.709	3.822
Primair Onderwijs	602	710	583	553	544	538
Voortgezet Onderwijs	584	492	487	498	535	547
Middelbaar Beroepsonderwijs	387	391	278	236	241	254
Hoger Beroepsonderwijs	297	253	242	231	291	312
Wetenschappelijk Onderwijs	1.056	1.075	1.190	1.221	1.279	1.314
Onderzoekinstellingen	47	48	79	85	85	80
Universitair Medische Centra	696	933	663	734	734	777
Veiligheid	401	369	370	331	358	288
Defensie	275	261	273	224	272	194
Politie	126	108	97	107	86	94
Totaal Overheid en Onderwijs	5.620	5.594	5.230	5.053	5.146	5.265

4.2.6 Aandeel personen niet-westerse migratieachtergrond van totale uitstroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	8,7	8,1	7,5	7,9	7,6	7,3
Rijk	9,5	9,0	9,3	9,3	8,9	7,4
Gemeenten	8,9	8,4	7,1	7,9	7,3	7,8
Provincies	4,1	3,7	4,4	3,1	3,7	4,9
Rechterlijke Macht	2,9	5,3	*	*	*	*
Waterschappen	4,3	1,5	5,4	2,9	2,9	2,4
Onderwijs en Wetenschappen	7,8	7,9	8,4	8,3	8,0	8,5
Primair Onderwijs	4,3	4,6	5,2	4,6	4,2	4,5
Voortgezet Onderwijs	6,9	6,0	6,2	6,8	6,6	7,1
Middelbaar Beroepsonderwijs	8,1	8,2	7,5	6,7	6,0	6,6
Hoger Beroepsonderwijs	7,6	6,3	6,5	6,1	6,6	7,1
Wetenschappelijk Onderwijs	12,8	12,3	13,1	14,0	14,0	13,9
Onderzoekinstellingen	10,9	12,5	17,9	18,8	19,5	18,9
Universitair Medische Centra	10,4	11,3	11,5	10,3	10,3	11,0
Veiligheid	5,2	5,2	5,7	5,2	5,2	4,8
Defensie	4,7	4,6	5,4	4,9	5,0	4,8
Politie	6,9	7,1	6,8	5,9	5,6	4,8
Totaal Overheid en Onderwijs	7,8	7,7	7,9	7,9	7,7	7,9

4.2.7 Uitstroom personen onder 35 jaar (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	3.929	2.874	2.783	2.271	2.065	2.153
Rijk	1.677	1.161	1.010	1.018	1.030	1.014
Gemeenten	2.003	1.537	1.609	1.115	902	984
Provincies	167	104	100	85	85	90
Rechterlijke Macht	14	10	7	7	*	*
Waterschappen	68	62	57	46	48	65
Onderwijs en Wetenschappen	18.549	20.600	17.222	17.157	18.405	18.477
Primair Onderwijs	4.287	4.847	2.972	3.011	3.118	2.904
Voortgezet Onderwijs	2.271	2.241	2.154	1.855	1.982	2.104
Middelbaar Beroepsonderwijs	1.004	988	687	595	709	798
Hoger Beroepsonderwijs	1.441	1.428	1.358	1.433	1.736	1.773
Wetenschappelijk Onderwijs	5.643	6.011	6.543	6.094	6.623	6.594
Onderzoekinstellingen	230	219	275	287	277	269
Universitair Medische Centra	3.673	4.866	3.233	3.882	3.960	4.035
Veiligheid	3.758	3.088	2.987	2.382	2.490	2.167
Defensie	3.235	2.668	2.595	1.859	2.179	1.891
Politie	523	420	392	523	311	276
Totaal Overheid en Onderwijs	26.236	26.562	22.992	21.810	22.960	22.797

4.2.8 Aandeel personen onder 35 jaar van totale uitstroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	21,9	17,6	15,5	15,4	14,5	13,5
Rijk	27,1	22,4	21,5	21,8	19,5	15,1
Gemeenten	19,7	15,5	13,5	12,6	11,5	12,3
Provincies	18,9	15,2	10,8	11,3	13,0	14,2
Rechterlijke Macht	8,0	7,6	5,2	6,9	*	*
Waterschappen	12,1	12,9	16,1	12,2	11,7	14,0
Onderwijs en Wetenschappen	39,2	41,0	40,7	39,5	39,6	40,8
Primair Onderwijs	30,1	31,5	26,2	24,9	24,1	24,0
Voortgezet Onderwijs	26,6	27,1	27,4	25,2	24,6	27,1
Middelbaar Beroepsonderwijs	20,9	20,5	18,4	16,9	17,7	20,8
Hoger Beroepsonderwijs	36,2	35,3	36,0	37,3	39,1	40,0
Wetenschappelijk Onderwijs	66,4	67,0	70,7	68,2	70,9	68,6
Onderzoekinstellingen	52,3	56,7	61,4	63,1	63,2	63,0
Universitair Medische Centra	53,9	58,3	55,3	54,0	54,8	56,5
Veiligheid	48,5	42,8	45,8	36,9	35,8	35,6
Defensie	54,6	46,9	51,1	40,0	40,2	46,1
Politie	28,5	27,6	27,1	28,9	20,1	13,9
Totaal Overheid en Onderwijs	35,9	36,0	34,4	33,8	33,9	33,9

4.2.9 Uitstroom personen 55 jaar en ouder (aantallen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	7.682	8.048	8.437	7.371	7.689	9.179
Rijk	2.218	2.258	2.279	2.138	2.518	4.147
Gemeenten	4.675	5.066	5.447	4.540	4.511	4.352
Provincies	360	362	422	404	364	359
Rechterlijke Macht	119	100	103	75	64	69
Waterschappen	310	262	186	214	232	252
Onderwijs en Wetenschappen	15.308	15.997	13.624	14.583	15.821	14.742
Primair Onderwijs	5.646	6.010	5.069	5.636	6.210	5.683
Voortgezet Onderwijs	3.790	3.725	3.389	3.352	3.791	3.517
Middelbaar Beroepsonderwijs	2.226	2.314	1.913	1.920	2.159	1.917
Hoger Beroepsonderwijs	1.242	1.294	1.159	1.215	1.335	1.300
Wetenschappelijk Onderwijs	1.223	1.256	1.036	1.095	1.018	1.080
Onderzoekinstellingen	78	65	72	49	49	45
Universitair Medische Centra	1.103	1.333	986	1.316	1.259	1.200
Veiligheid	2.123	2.321	1.933	2.219	2.396	2.349
Defensie	1.451	1.644	1.218	1.445	1.553	1.117
Politie	672	677	715	774	843	1.232
Totaal Overheid en Onderwijs	25.113	26.366	23.994	24.173	25.906	26.270

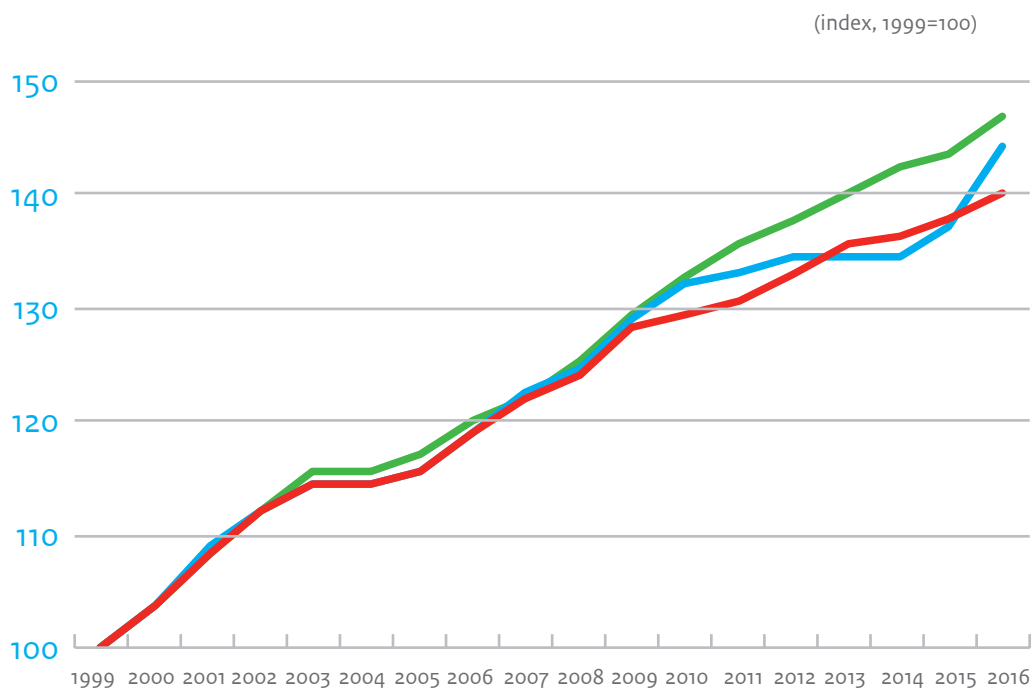
4.2.10 Aandeel personen 55 jaar en ouder van totale uitstroom (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	42,8	49,2	46,9	50,0	54,0	57,6
Rijk	35,9	43,6	48,4	45,7	47,8	61,6
Gemeenten	46,1	51,2	45,9	51,4	57,7	54,6
Provincies	40,8	52,9	45,4	53,7	55,7	56,4
Rechterlijke Macht	68,4	76,3	76,3	74,3	68,8	54,8
Waterschappen	55,0	54,4	52,5	56,8	56,4	54,4
Onderwijs en Wetenschappen	32,3	31,9	32,2	33,6	34,1	32,6
Primair Onderwijs	39,6	39,1	44,6	46,6	47,9	47,0
Voortgezet Onderwijs	44,4	45,1	43,1	45,5	47,0	45,3
Middelbaar Beroepsonderwijs	46,3	48,1	51,2	54,6	54,0	49,9
Hoger Beroepsonderwijs	31,2	32,0	30,7	31,6	30,1	29,3
Wetenschappelijk Onderwijs	14,4	14,0	11,2	12,2	10,9	11,2
Onderzoekinstellingen	17,7	16,8	16,1	10,8	11,2	10,5
Universitair Medische Centra	16,2	16,0	16,9	18,3	17,4	16,8
Veiligheid	27,4	32,2	29,6	34,4	34,4	38,6
Defensie	24,5	28,9	24,0	31,1	28,7	27,2
Politie	36,6	44,4	49,5	42,7	54,5	62,2
Totaal Overheid en Onderwijs	34,4	35,7	35,9	37,4	38,3	39,0

5

Lonen

Contractloonontwikkeling in de markt, zorg en overheid

Bron: CPB; bewerking BZK

— Markt — Zorg — Overheid en Onderwijs

5.1 Loosom en contractloonontwikkeling

5.1.1 Loosom (raming in miljoenen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	17.564	17.628	17.438	17.208	17.383	17.795
Rijk	6.934	7.042	7.066	7.157	7.295	7.697
Gemeenten	8.911	8.847	8.633	8.347	8.343	8.344
Provincies	769	767	749	712	741	737
Rechterlijke Macht	374	379	380	377	381	386
Waterschappen	576	593	610	614	623	630
Onderwijs en Wetenschappen	23.664	23.893	24.191	24.834	25.497	26.218
Primair Onderwijs	7.252	7.169	7.074	7.102	7.137	7.413
Voortgezet Onderwijs	5.255	5.467	5.468	5.718	5.877	5.905
Middelbaar Beroepsonderwijs	2.770	2.680	2.659	2.718	2.852	2.994
Hoger Beroepsonderwijs	2.169	2.239	2.281	2.445	2.590	2.729
Wetenschappelijk Onderwijs	2.685	2.698	2.820	2.857	3.014	3.053
Onderzoekinstellingen	144	157	156	155	165	174
Universitair Medische Centra	3.389	3.483	3.733	3.838	3.862	3.949
Veiligheid	7.046	7.123	7.063	7.229	7.156	7.605
Defensie	3.459	3.401	3.332	3.507	3.470	3.588
Politie	3.587	3.722	3.731	3.722	3.686	4.017
Totaal Overheid en Onderwijs	48.274	48.644	48.692	49.270	50.036	51.618

5.1.2 Contractloonontwikkeling op niveaubasis (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	-0,18	1,42	-0,37	0,93	1,46	2,16
Rijk	0	0	0	0	2,99	2,06
Gemeenten	-0,39	2,75	-0,75	1,7	0,06	2,35
Provincies	1,47	0	0	0,77	2,23	2,75
Rechterlijke Macht	0	0	0	0	2,58	2,47
Waterschappen	-0,92	-0,5	1	0	2,14	0,1
Onderwijs en Wetenschappen	0,16	0,28	0,27	1,25	2,86	3,08
Primair Onderwijs	0	0	0	1,2	3,14	3,77
Voortgezet Onderwijs	0,06	0	0	1,2	3	3,55
Middelbaar Beroepsonderwijs	0	0	0	1,2	3,03	3,52
Hoger Beroepsonderwijs	1,1	-0,06	-0,64	2	1,87	4,09
Wetenschappelijk Onderwijs	-0,7	0	2	0	4,2	0,85
Onderzoekinstellingen	0	2,04	-1,04	0	4,45	2,9
Universitair Medische Centra	1	1,81	0,79	2,04	1,34	1,71
Veiligheid	0	0,82	0,19	0	2,66	4,06
Defensie	0	1,66	0,4	0	3,29	1,76
Politie	0	0	0	0	2,05	6,18
Totaal Overheid en Onderwijs	0,02	0,76	0,03	0,95	2,35	2,92

5.1.3 Contractloonontwikkeling op jaarbasis (%)

	2011	2012	2013*	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	-0,2	1,33	-0,22	0,5	1,45	2,54
Rijk	0	0	0	0	2,16	2,89
Gemeenten	-0,39	2,5	-0,5	0,95	0,78	2,38
Provincies	0,97	0,5	0	0,77	1,73	2,7
Rechterlijke Macht	0	0	0	0	1,75	3,3
Waterschappen	-0,92	-0,5	1	0	2,14	0,1
Onderwijs en Wetenschappen	0,21	0,2	0,23	0,7	2,79	2,63
Primair Onderwijs	0	0	0	0,4	3,11	2,71
Voortgezet Onderwijs	0,06	0	0	0,5	2,87	2,89
Middelbaar Beroepsonderwijs	0	0	0	0,5	2,89	2,86
Hoger Beroepsonderwijs	2,29	-0,06	-0,64	0,17	2,79	4,1
Wetenschappelijk Onderwijs	-0,7	0	1,33	0,67	3,37	1,68
Onderzoekinstellingen	0	1,96	-0,96	0	4,45	2,9
Universitair Medische Centra	0,73	1,46	0,97	2,21	1,34	1,71
Veiligheid	-0,08	0,79	0,27	0	1,83	4,63
Defensie	0	1,5	0,57	0	2,46	2,59
Politie	-0,17	0	0	0	1,22	6,51
Totaal Overheid en Onderwijs	0,02	0,69	0,08	0,52	2,19	2,90

* CPB heeft in 2013 de definitie van modaal inkomen aangepast. Dit heeft tot gevolg dat bij een aantal sectoren er aanzienlijke verschillen optreden tussen 2012 en 2013.

5.2 Bruto pensioengevend jaarinkomen (voltijd)

5.2.1 Gemiddeld jaarloon (bij voltijdaanstelling)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	48.819	49.262	50.397	50.657	52.284	54.232
Rijk	50.338	51.215	51.484	51.731	53.062	56.497
Gemeenten	46.523	46.602	48.254	48.438	50.227	50.949
Provincies	53.567	54.291	55.634	55.883	58.264	59.104
Rechterlijke Macht	90.707	91.870	92.363	93.202	95.209	103.326
Waterschappen	48.250	48.698	50.063	50.369	51.860	53.509
Onderwijs en Wetenschappen	46.132	46.776	47.250	47.708	49.230	50.582
Primair Onderwijs	41.283	41.607	41.813	41.969	43.346	44.564
Voortgezet Onderwijs	47.661	48.569	49.273	49.822	51.047	52.983
Middelbaar Beroepsonderwijs	47.846	48.317	48.595	48.617	49.731	51.063
Hoger Beroepsonderwijs	53.434	53.899	53.870	54.174	55.788	57.068
Wetenschappelijk Onderwijs	47.974	48.193	48.750	49.375	51.525	52.879
Onderzoekinstellingen	46.322	46.584	48.038	47.757	50.331	52.958
Universitair Medische Centra	49.407	50.821	51.933	52.999	54.575	55.177
Veiligheid	40.661	41.248	42.331	41.994	44.008	46.273
Defensie	38.093	39.011	40.683	39.509	40.149	42.121
Politie	43.388	43.445	43.875	44.443	47.587	50.058
Totaal Overheid en Onderwijs	46.297	46.863	47.629	47.896	49.506	51.160

5.2.2 Percentage werkzame personen, < 1,5 maal minimumloon

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	2,2	2,1	1,8	1,9	1,6	1,7
Rijk	2,6	2,4	2,4	2,6	2,0	1,9
Gemeenten	2,2	2,1	1,6	1,6	1,5	1,8
Provincies	0,8	0,8	0,6	0,7	0,5	0,8
Rechterlijke Macht	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Waterschappen	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
Onderwijs en Wetenschappen	5,1	4,9	5,1	5,6	4,1	3,8
Primair Onderwijs	6,1	5,9	5,5	6,3	4,6	4,4
Voortgezet Onderwijs	3,8	3,4	3,4	3,2	2,8	2,0
Middelbaar Beroepsonderwijs	2,8	2,3	2,5	2,6	2,8	2,5
Hoger Beroepsonderwijs	2,8	3,4	3,7	3,7	3,4	2,9
Wetenschappelijk Onderwijs	6,1	6,6	9,9	12,1	5,2	5,3
Onderzoekinstellingen	1,1	8,6	7,5	9,4	2,5	2,4
Universitair Medische Centra	7,2	6,0	5,8	5,6	5,3	5,5
Veiligheid	16,6	15,5	13,5	15,0	13,6	11,7
Defensie	24,9	23,3	20,5	24,7	24,0	20,8
Politie	7,8	7,9	6,9	5,3	4,1	3,4
Totaal Overheid en Onderwijs	5,7	5,4	5,1	5,6	4,6	4,2

5.2.3 Percentage werkzame personen, > 2 maal modaal

	2011	2012	2013*	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	14,8	14,9	15,4	13,4	14,2	16,0
Rijk	19,3	19,2	19,6	14,9	15,8	20,8
Gemeenten	9,9	9,8	10,3	9,8	10,6	10,1
Provincies	21,6	22,2	23,2	23,2	24,7	24,4
Rechterlijke Macht	86,3	88,2	88,4	89,8	91,5	94,3
Waterschappen	10,7	10,9	11,4	11,0	11,5	11,4
Onderwijs en Wetenschappen	9,7	9,9	9,5	8,9	9,7	9,9
Primair Onderwijs	1,5	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
Voortgezet Onderwijs	11,8	12,4	12,9	13,0	13,8	15,5
Middelbaar Beroepsonderwijs	8,0	7,9	4,9	3,3	4,0	3,8
Hoger Beroepsonderwijs	26,2	25,6	23,6	18,7	22,3	20,7
Wetenschappelijk Onderwijs	19,1	18,7	18,7	18,3	18,8	18,4
Onderzoekinstellingen	13,7	13,6	14,9	14,2	15,5	15,8
Universitair Medische Centra	11,8	12,5	12,7	12,7	13,2	13,1
Veiligheid	5,4	5,4	5,3	4,8	5,3	5,8
Defensie	7,6	7,7	7,9	7,2	7,3	7,8
Politie	3,2	3,0	2,7	2,5	3,4	3,9
Totaal Overheid en Onderwijs	10,8	10,9	10,8	9,8	10,6	11,3

* CPB heeft in 2013 de definitie van modaal inkomen aangepast. Dit heeft tot gevolg dat bij een aantal sectoren er aanzienlijke verschillen optreden tussen 2012 en 2013

6 Sociale zekerheid

Sociale zekerheid

18.020

Instroom
in de WW

18.826

Uitstroom
uit de WW

6.625

Aantal IVA
uitkeringen

12.735

Aantal WGA
uitkeringen

296.140

Bedrag WW
uitkeringen (x 1.000€)

339.351

Bedrag WIA
uitkeringen (x 1.000€)

6.1 Aantallen uitkeringen

6.1.1 Aantal WW uitkeringen (ultimo)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	2.257	2.199	2.203	1.963	1.790	1.752
Rijk	681	600	678	655	593	567
Gemeenten	1.437	1.447	1.402	1.185	1.070	1.062
Provincies	79	86	70	77	79	69
Rechterlijke Macht	11	6	*	*	*	*
Waterschappen	49	60	53	46	48	54
Onderwijs en Wetenschappen	9.280	11.279	13.876	13.730	15.240	14.431
Primair Onderwijs	3.936	4.998	6.366	6.759	7.834	7.168
Voortgezet Onderwijs	1.959	2.342	2.852	2.554	2.645	2.586
Middelbaar Beroepsonderwijs	1.055	1.252	1.327	1.044	1.079	1.035
Hoger Beroepsonderwijs	673	710	880	875	1.003	1.008
Wetenschappelijk Onderwijs	942	1.032	1.304	1.299	1.413	1.441
Onderzoekinstellingen	36	53	47	70	84	86
Universitair Medische Centra	679	892	1.100	1.129	1.182	1.107
Veiligheid	661	629	737	781	1.044	975
Defensie	485	474	561	614	880	827
Politie	176	155	176	167	164	148
Totaal Overheid en Onderwijs	12.198	14.107	16.816	16.474	18.074	17.158

6.1.2 Instroom in de WW

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	3.051	2.612	2.431	2.224	1.896	1.755
Rijk	1.011	753	857	870	753	671
Gemeenten	1.831	1.665	1.431	1.227	1.016	955
Provincies	114	115	79	66	75	69
Rechterlijke Macht	15	9	*	*	*	*
Waterschappen	80	70	64	61	52	60
Onderwijs en Wetenschappen	13.680	15.595	18.305	18.160	17.679	15.618
Primair Onderwijs	6.001	7.012	8.467	8.809	8.472	6.723
Voortgezet Onderwijs	2.345	2.665	3.144	2.670	2.648	2.597
Middelbaar Beroepsonderwijs	1.351	1.486	1.394	1.103	1.090	1.066
Hoger Beroepsonderwijs	847	880	1.038	1.038	1.143	994
Wetenschappelijk Onderwijs	1.839	1.975	2.331	2.480	2.422	2.475
Onderzoekinstellingen	84	114	118	147	155	160
Universitair Medische Centra	1.213	1.463	1.813	1.913	1.749	1.603
Veiligheid	1.091	802	928	1.078	1.207	644
Defensie	859	620	714	835	983	505
Politie	232	182	214	243	224	139
Totaal Overheid en Onderwijs	17.822	19.009	21.664	21.462	20.782	18.017

6.1.3 Uitstroom uit de WW

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	2.861	2.675	2.427	2.483	2.069	1.786
Rijk	1.064	837	780	897	815	695
Gemeenten	1.587	1.657	1.476	1.451	1.131	963
Provincies	108	108	95	60	73	75
Rechterlijke Macht	17	14	6	7	*	*
Waterschappen	85	59	70	68	50	53
Onderwijs en Wetenschappen	12.047	13.598	15.664	18.346	16.192	16.323
Primair Onderwijs	5.193	5.895	7.052	8.552	7.405	7.438
Voortgezet Onderwijs	1.945	2.340	2.639	2.854	2.564	2.616
Middelbaar Beroepsonderwijs	1.161	1.288	1.314	1.394	1.056	999
Hoger Beroepsonderwijs	739	843	869	1.045	1.015	987
Wetenschappelijk Onderwijs	1.798	1.885	2.063	2.489	2.309	2.443
Onderzoekinstellingen	78	97	124	124	141	158
Universitair Medische Centra	1.133	1.250	1.603	1.888	1.702	1.682
Veiligheid	1.006	834	820	1.033	942	713
Defensie	750	631	627	782	716	558
Politie	256	203	193	251	226	155
Totaal Overheid en Onderwijs	15.914	17.107	18.911	21.862	19.203	18.822

6.1.4 Aantal WAO uitkeringen (ultimo)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	17.905	15.920	14.369	12.975	11.506	10.438
Rijk	5.453	4.956	4.551	4.185	3.790	3.519
Gemeenten	11.322	9.969	8.916	8.001	7.024	6.407
Provincies	703	614	563	495	434	280
Rechterlijke Macht	147	130	118	105	95	83
Waterschappen	280	251	221	189	163	149
Onderwijs en Wetenschappen	22.164	19.397	17.266	15.212	13.114	11.748
Primair Onderwijs	9.340	8.290	7.448	6.590	5.728	5.143
Voortgezet Onderwijs	4.231	3.560	3.092	2.644	2.191	1.909
Middelbaar Beroepsonderwijs	3.007	2.578	2.244	1.947	1.639	1.440
Hoger Beroepsonderwijs	1.319	1.131	976	847	712	627
Wetenschappelijk Onderwijs	1.611	1.401	1.252	1.120	982	908
Onderzoekinstellingen	88	81	73	66	56	55
Universitair Medische Centra	2.568	2.356	2.181	1.998	1.806	1.666
Veiligheid	3.781	3.490	3.211	2.999	2.694	2.527
Defensie	2.038	1.865	1.712	1.599	1.437	1.357
Politie	1.743	1.625	1.499	1.400	1.257	1.170
Totaal Overheid en Onderwijs	43.850	38.807	34.846	31.186	27.314	24.713

6.1.5 Aantal IVA uitkeringen (ultimo)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	1.060	1.296	1.575	1.847	2.163	2.471
Rijk	325	410	514	612	741	847
Gemeenten	669	812	966	1.135	1.304	1.490
Provincies	35	40	48	52	61	69
Rechterlijke Macht	*	*	6	6	8	9
Waterschappen	31	34	41	42	49	56
Onderwijs en Wetenschappen	1.622	1.923	2.279	2.692	3.046	3.542
Primair Onderwijs	709	842	1.019	1.209	1.332	1.577
Voortgezet Onderwijs	343	399	470	548	630	711
Middelbaar Beroepsonderwijs	231	270	314	367	418	484
Hoger Beroepsonderwijs	97	124	147	177	192	201
Wetenschappelijk Onderwijs	105	122	131	144	161	191
Onderzoekinstellingen	9	9	9	10	11	9
Universitair Medische Centra	128	157	189	237	302	369
Veiligheid	246	304	365	425	496	612
Defensie	113	130	153	170	195	223
Politie	133	174	212	255	301	389
Totaal Overheid en Onderwijs	2.928	3.523	4.219	4.964	5.705	6.625

6.1.6 Aantal WGA uitkeringen (ultimo)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	2.673	3.075	3.470	3.752	3.842	4.018
Rijk	886	1.037	1.208	1.325	1.376	1.481
Gemeenten	1.629	1.860	2.064	2.203	2.256	2.330
Provincies	96	106	121	132	119	112
Rechterlijke Macht	10	11	10	14	14	14
Waterschappen	52	61	67	78	77	81
Onderwijs en Wetenschappen	4.370	5.018	5.634	6.203	6.446	6.899
Primair Onderwijs	1.960	2.262	2.535	2.763	2.843	3.061
Voortgezet Onderwijs	844	984	1.117	1.229	1.288	1.379
Middelbaar Beroepsonderwijs	579	653	758	845	881	903
Hoger Beroepsonderwijs	297	330	357	409	447	502
Wetenschappelijk Onderwijs	242	280	313	339	354	371
Onderzoekinstellingen	11	12	15	21	28	29
Universitair Medische Centra	437	497	539	597	605	654
Veiligheid	954	1.127	1.244	1.454	1.646	1.818
Defensie	392	469	524	611	706	752
Politie	562	658	720	843	940	1.066
Totaal Overheid en Onderwijs	7.997	9.220	10.348	11.409	11.934	12.735

6.2 Bedragen uitkeringen

6.2.1 Bedrag WW uitkeringen (x 1.000 euro)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	48.448	50.538	49.828	47.242	41.070	35.378
Rijk	16.963	15.379	15.368	15.643	13.891	12.036
Gemeenten	27.947	31.392	30.991	28.627	23.994	20.581
Provincies	1.762	2.139	1.870	1.527	1.869	1.628
Rechterlijke Macht	349	287	188	117	87	50
Waterschappen	1.427	1.341	1.411	1.328	1.229	1.083
Onderwijs en Wetenschappen	140.753	173.901	211.664	235.287	242.592	238.639
Primair Onderwijs	51.691	66.364	85.514	103.118	115.827	118.570
Voortgezet Onderwijs	28.612	36.003	44.227	45.808	44.273	41.315
Middelbaar Beroepsonderwijs	17.066	20.524	23.056	21.106	17.673	15.490
Hoger Beroepsonderwijs	11.169	13.479	14.740	16.670	17.364	17.623
Wetenschappelijk Onderwijs	18.802	20.326	22.893	25.335	24.715	24.013
Onderzoekinstellingen	743	1.180	1.124	1.444	1.642	1.738
Universitair Medische Centra	12.670	16.025	20.110	21.806	21.098	19.890
Veiligheid	12.636	12.663	13.148	13.950	20.076	22.123
Defensie	8.704	9.037	9.627	10.229	16.283	19.162
Politie	3.932	3.626	3.521	3.721	3.793	2.961
Totaal Overheid en Onderwijs	201.837	237.102	274.640	296.479	303.738	296.140

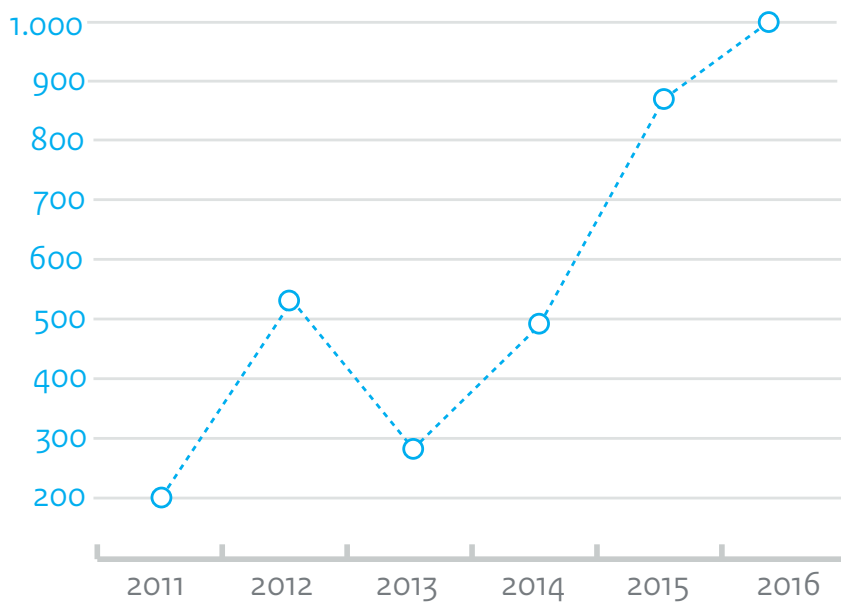
6.2.2 Bedrag WIA uitkeringen (x 1.000 euro)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	58.648	71.855	84.193	93.885	107.112	120.609
Rijk	20.134	24.987	30.191	32.156	36.989	42.321
Gemeenten	34.765	42.672	49.137	56.220	63.889	71.593
Provincies	2.021	2.096	2.399	2.731	3.033	2.958
Rechterlijke Macht	258	298	371	432	568	719
Waterschappen	1.470	1.802	2.095	2.346	2.633	3.018
Onderwijs en Wetenschappen	86.940	103.287	120.169	138.829	158.665	178.568
Primair Onderwijs	39.089	47.408	56.333	64.623	71.958	80.698
Voortgezet Onderwijs	18.644	21.262	24.214	28.412	32.929	37.148
Middelbaar Beroepsonderwijs	12.349	15.285	17.131	20.909	23.704	25.805
Hoger Beroepsonderwijs	5.521	6.528	8.046	9.013	10.940	11.961
Wetenschappelijk Onderwijs	4.966	6.119	6.910	6.843	7.943	9.151
Onderzoekinstellingen	197	273	374	408	541	589
Universitair Medische Centra	6.174	6.412	7.161	8.621	10.650	13.216
Veiligheid	18.136	21.819	26.794	30.537	35.012	40.174
Defensie	6.443	6.380	8.620	9.507	10.688	12.102
Politie	11.693	15.439	18.174	21.030	24.324	28.072
Totaal Overheid en Onderwijs	163.724	196.961	231.156	263.251	300.789	339.351

7

Pensioenen

Aantal personen dat doorwerkt na de AOW leeftijd

7.1 Instroom in pensioen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	5.069	6.000	5.245	5.261	5.596	6.999
Rijk	1.712	1.759	1.709	1.733	2.116	3.305
Gemeenten	2.818	3.658	3.075	3.072	3.009	3.162
Provincies	199	285	243	239	233	287
Rechterlijke Macht	101	79	70	53	42	40
Waterschappen	239	219	148	164	196	205
Onderwijs en Wetenschappen	10.639	10.678	8.205	9.352	10.562	9.478
Primair Onderwijs	3.834	3.720	2.779	3.383	3.907	3.507
Voortgezet Onderwijs	2.790	2.702	2.085	2.266	2.754	2.314
Middelbaar Beroepsonderwijs	1.525	1.634	1.312	1.392	1.496	1.333
Hoger Beroepsonderwijs	835	905	641	792	852	792
Wetenschappelijk Onderwijs	858	880	696	709	692	727
Onderzoekinstellingen	54	51	41	31	32	32
Universitair Medische Centra	743	786	651	779	829	773
Veiligheid	1.523	1.612	1.651	1.851	1.421	1.888
Defensie	1.006	1.074	1.074	1.240	842	886
Politie	517	538	577	611	579	1.002
Totaal Overheid en Onderwijs	17.231	18.290	15.101	16.464	17.579	18.365

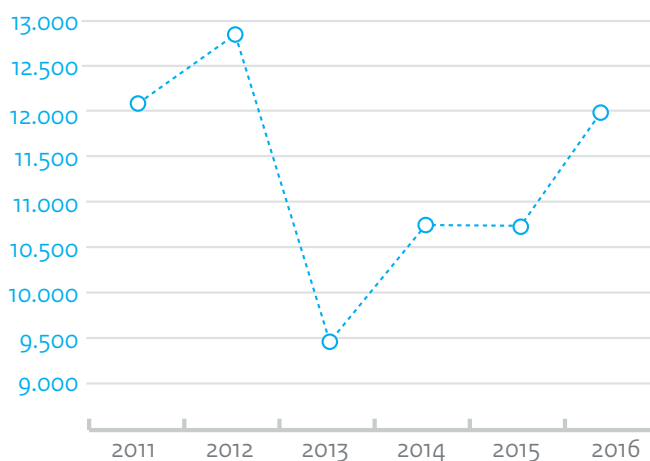
7.2 Gemiddelde instroomleeftijd in pensioen (incl. deeltijdpensioen)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	63,3	63,5	63,6	63,7	63,9	64,2
Rijk	63,3	63,4	63,7	63,8	63,7	64,1
Gemeenten	63,2	63,4	63,5	63,6	64,0	64,4
Provincies	63,7	63,8	64,0	64,1	63,9	64,4
Rechterlijke Macht	64,7	65,1	64,8	64,8	64,9	65,6
Waterschappen	63,5	63,5	63,9	64,2	64,4	64,5
Onderwijs en Wetenschappen	63,3	63,4	63,5	63,6	63,8	64,1
Primair Onderwijs	63,1	63,2	63,2	63,2	63,4	63,6
Voortgezet Onderwijs	63,3	63,4	63,6	63,7	63,9	64,2
Middelbaar Beroepsonderwijs	63,2	63,4	63,5	63,6	63,9	64,3
Hoger Beroepsonderwijs	63,5	63,7	64,0	64,0	64,2	64,5
Wetenschappelijk Onderwijs	64,0	64,0	64,3	64,3	64,6	64,8
Onderzoekinstellingen	63,9	64,4	64,3	64,1	64,9	65,0
Universitair Medische Centra	63,4	63,5	63,6	63,9	64,2	64,2
Veiligheid	59,0	59,4	59,8	59,6	60,9	61,6
Defensie	57,5	57,9	58,2	57,8	59,4	59,0
Politie	62,1	62,4	62,7	63,1	63,0	63,9
Totaal Overheid en Onderwijs	62,9	63,1	63,1	63,2	63,6	63,9

7.3 Aantal personen vroegpensioen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	3.692	4.387	3.358	3.582	3.392	4.583
Rijk	1.205	1.266	1.072	1.204	1.386	2.549
Gemeenten	2.154	2.736	2.051	2.149	1.752	1.764
Provincies	114	194	130	120	156	163
Rechterlijke Macht	27	24	18	18	22	14
Waterschappen	192	167	87	91	76	93
Onderwijs en Wetenschappen	7.996	7.935	5.584	6.590	6.612	6.343
Primair Onderwijs	3.169	3.034	2.130	2.738	2.851	2.721
Voortgezet Onderwijs	2.185	2.131	1.474	1.588	1.726	1.488
Middelbaar Beroepsonderwijs	1.156	1.238	921	993	911	830
Hoger Beroepsonderwijs	556	601	347	430	446	453
Wetenschappelijk Onderwijs	410	412	291	350	242	351
Onderzoekinstellingen	29	20	17	22	10	26
Universitair Medische Centra	491	499	404	469	426	474
Veiligheid	468	513	539	580	638	1.023
Defensie	123	167	141	99	111	249
Politie	345	346	398	481	527	774
Totaal Overheid en Onderwijs	12.156	12.835	9.481	10.752	10.642	11.949

Aantal personen dat voor de AOW leeftijd met pensioen is

7.4 Aantal fte met vroegpensioen

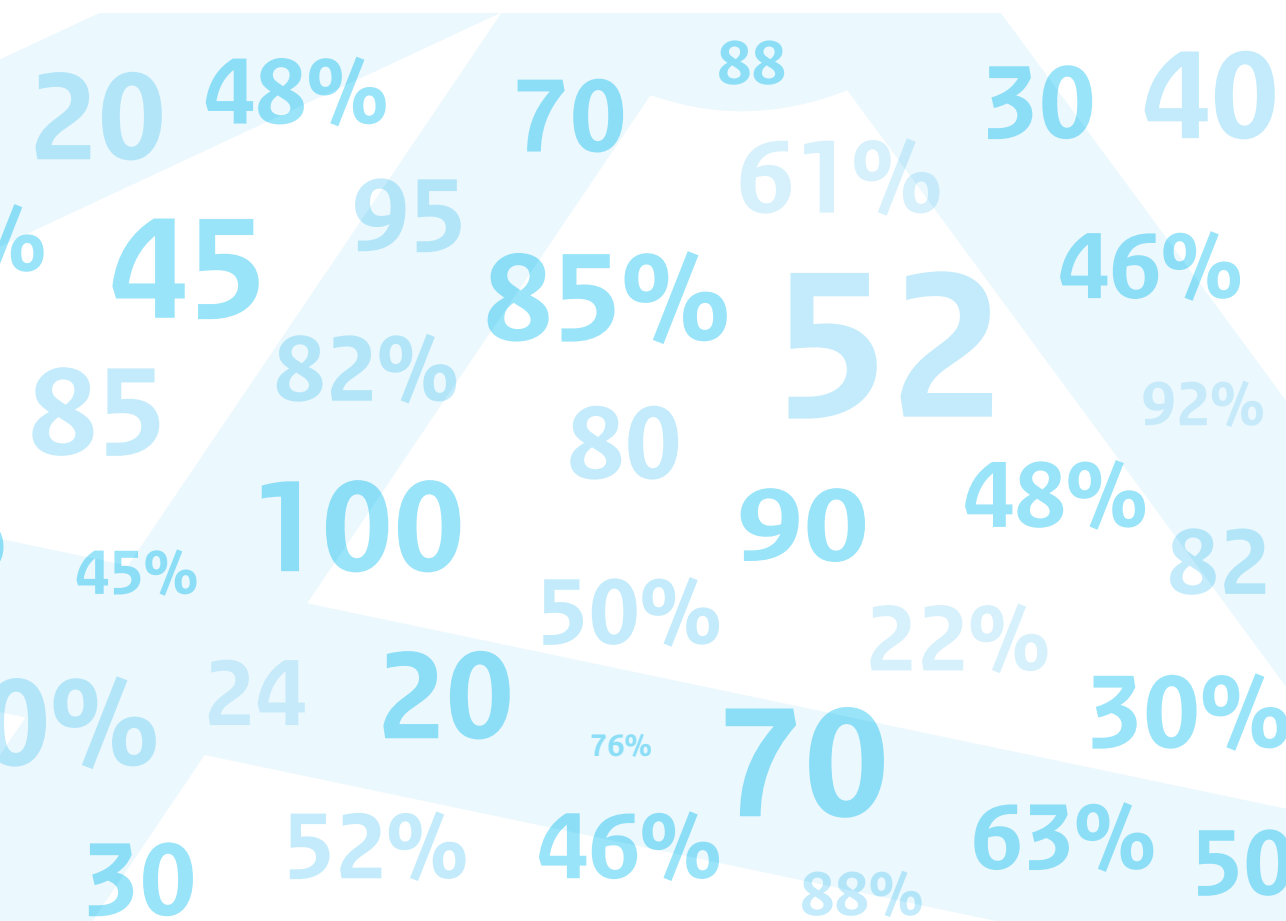
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	3.126	3.812	2.849	2.720	2.564	3.382
Rijk	1.077	1.141	944	907	1.017	1.930
Gemeenten	1.772	2.333	1.720	1.642	1.351	1.261
Provincies	74	165	106	90	124	111
Rechterlijke Macht	25	20	10	10	16	8
Waterschappen	178	152	68	71	55	71
Onderwijs en Wetenschappen	6.593	6.680	4.570	5.025	5.044	4.688
Primair Onderwijs	2.672	2.634	1.772	2.117	2.214	1.999
Voortgezet Onderwijs	1.829	1.780	1.166	1.158	1.272	1.094
Middelbaar Beroepsonderwijs	947	1.047	761	797	714	638
Hoger Beroepsonderwijs	417	448	283	315	327	338
Wetenschappelijk Onderwijs	318	342	235	255	182	241
Onderzoekinstellingen	17	15	13	14	5	14
Universitair Medische Centra	392	413	341	368	331	364
Veiligheid	395	485	463	496	591	805
Defensie	115	157	87	55	92	122
Politie	279	328	376	441	499	684
Totaal Overheid en Onderwijs	10.114	10.977	7.883	8.241	8.199	8.875

7.5 Aantal doorwerken (>90 dagen) na AOW leeftijd

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Openbaar Bestuur	87	389	126	162	315	506
Rijk	36	201	61	71	206	371
Gemeenten	39	81	49	72	85	95
Provincies	*	*	*	*	*	*
Rechterlijke Macht	12	107	10	13	17	33
Waterschappen	*	*	6	6	7	7
Onderwijs en Wetenschappen	108	122	146	209	528	454
Primair Onderwijs	43	44	62	78	187	161
Voortgezet Onderwijs	40	53	56	74	226	190
Middelbaar Beroepsonderwijs	10	10	19	25	56	55
Hoger Beroepsonderwijs	9	8	9	14	34	30
Wetenschappelijk Onderwijs	6	7	*	7	12	10
Onderzoekinstellingen	*	*	*	*	*	*
Universitair Medische Centra	*	*	*	11	13	8
Veiligheid	14	9	8	25	15	41
Defensie	5	9	*	5	6	12
Politie	9	*	8	20	9	29
Totaal Overheid en Onderwijs	209	520	280	396	858	1.001

8

Toelichting

8.1 Bronvermelding

Gebruikte databestanden

ABP: Hieruit komen de gegevens over de personeelsopbouw, samenstelling en lonen. De aantallen betreffen de stand ultimo van het jaar. De sectoren zijn exclusief CAO volgers. Vanaf 2016 worden de gegevens over Defensie en Politie uit het ABP bestand onttrokken. Deze aanpassing is vanaf 2010 doorgevoerd. Omdat zowel de onderliggende bron, de peildatum en de berekeningen anders kunnen zijn dan door de sector gebruikt, kunnen verschillen optreden tussen de hier gerapporteerde kengetallen en die de sector rapporteert.

BRP

UWV

De gegevens over de ZBO's zijn afkomstig uit de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk (BZK, 2016).

Bijzonderheden bij de sectoren

Rijk: Voor de personeelsomvang is gebruik gemaakt van een extract uit Sap Payrol; Gemeenten, Provincies, Waterschappen:

Exclusief het personeel in de Gemeenschappelijke regelingen. Voor de sector provincies worden m.i.v. 2016 uitsluitend de provincies meegenomen en zijn CAO volgers uitgesloten;

PO, VO: Bij werkgevers (besturen) die zowel PO als VO scholen hebben, wordt de sector gekozen waar de meeste scholen van het bestuur onder vallen op basis van de omvang van de scholen die onder het bestuur vallen;

Defensie: Voor defensie worden de reservisten zoveel mogelijk uitgesloten door alleen militairen mee te tellen met een deeltijdfactor > 0,5;

MBO: Bij het MBO worden m.i.v. 2016 de kennisinstituten niet meer tot de sector gerekend;

Politie: De aantallen voor Politie zijn exclusief Politie Academie maar inclusief de rijksrecherche en de personen die ultimo het jaar nog op de loonlijst staan vanwege een uitstroomregeling (zgn. 18 maandsregeling).

Waar de aantallen onder de 5 komen, is vanwege de privacy de cel met een * gevuld. De totalen zijn exclusief de kleine aantallen.

8.2 Definitie

Aantallen

De hier vermelde aantallen betreffen de personen die ultimo het jaar in dienst zijn bij een werkgever van de sector. Werkgevers die de CAO van de sector volgen worden niet meegenomen. In beginsel worden daarmee alle personen die ultimo het jaar in dienst zijn bij een werkgever die tot de sector behoort meegeteld.

Arbeidsongeschikten

Met ingang van 1 januari 1998 is voor Overheid en Onderwijs de WAO ingevoerd. Op 1 januari 2006 (formeel op 29-12-2005) is de wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) in werking getreden. De wet bestaat uit twee delen: de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en de regeling Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (IVA).

Beëindigde uitkeringen

Een uitkering wordt als beëindigd aangemerkt als de reden voor de uitkering wegvalt: herstel, werkzaam, bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, etc. Het is, vooral in de WW, mogelijk dat één persoon meerdere keren in het jaar zijn uitkering beëindigt en opnieuw aanvangt. Voor de instroom en de uitstroom in de uitkeringsregelingen tellen deze tussentijdse in- en uitstroom gevallen mee.

Bruto pensioengevend jaarinkomen

Het bruto jaarinkomen van een medewerker, omgerekend naar een voltijdsjaarinkomen, waarover pensioenaanspraken worden opgebouwd. Dit jaarinkomen wordt afgeleid van het maandsalaris en opgebouwde aanspraken vakantie-uitkering en eindejaarsuitkering van de maand januari. Loonstijgingen die in de loop van het jaar plaatsvinden (cao en periodiek) worden een jaar later meegenomen.

Contractloon

Het brutoloon voor zover deze voortvloeit uit voor alle werknemers geldende cao-afspraken. Globaal: het salaris, eindejaarsuitkering, eenmalige uitkeringen en vakantie-uitkering.

Contractloonontwikkeling

Op basis van de beschikbare cao's wordt de mutatie in het contractloon vermeld. Niveaubasis houdt in, dat de mutatie steeds volledig in aanmerking wordt genomen in het jaar waarin zij plaatsvindt ongeacht de geldigheidsduur van de mutatie in dat jaar. Bij contractloonontwikkeling op jaarbasis wordt het effect van de mutatie voor het jaar waarin ze optreedt gecorrigeerd voor de geldigheidsduur in het jaar. De rest van het effect van de mutatie wordt het volgend jaar in aanmerking genomen (overloopeffect).

Deeltijd

Van deeltijd is sprake als niet de volledige gebruikelijke arbeidsduur per week gewerkt wordt. Als grens voor de berekening is 35 uur gebruikt (conform de CBS definitie), dat is een deeltijdfactor van 0,972 bij een werkweek van 36 uur. De gebruikelijke werkweek is niet in alle sectoren gelijk.

De omvang van een volledige werkweek per sector bedraagt ultimo 2014 als volgt:

Openbaar bestuur: de sectoren Rijk, Gemeenten, Provincies, Waterschappen en Rechterlijke Macht: 36 uur per week;

Onderwijs en wetenschappen: De sectoren Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, Middelbaar Beroepsonderwijs en Hoger Beroepsonderwijs werken niet met het begrip volledige werkweek maar met een jaartaak van 1659 uur. Ten behoeve van de sociale verzekeringen wordt in het Voortgezet onderwijs de werkweek gedefinieerd als 36,86 uur. De sectoren Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoekinstellingen kennen een werkweek van 38 uur. De sector Universitair Medische Centra heeft een werkweek van 36 uur.

Veiligheid: de sector Defensie kent een werkweek van 38 uur. Bij de sector Politie geldt een werkweek van 36 uur, met de keuze 38 of 40 uur te mogen werken.

Bij de sector Defensie kent alleen het burgerpersoneel een deeltijdaanstelling. Het militair personeel kan niet in deeltijd een aanstelling krijgen. Zij kunnen wel gebruik maken van deeltijdverlof.

Deeltijdfactor

De deeltijdfactor geeft aan welk deel van de volledige gebruikelijke arbeidsduur een persoon werkzaam is. De hier vermelde deeltijdfactor is de deeltijdfactor van de pensioenopbouw. Bij bepaalde regelingen zoals PAS of generatiepact, loopt de pensioenopbouw voor 100% door terwijl de arbeidsduur wel wordt verminderd.

Fte

Een afkorting van fulltime-equivalent, is een rekeneenheid waarmee de omvang van een dienstverband of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt. Eén fte is een volledige werkweek.

Gemeenschappelijke regelingen

Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen gemeenten, provincies en/of waterschappen. De rechtsvorm van de gemeenschappelijke regelingen is ontleend aan de Wet op Gemeenschappelijke Regelingen.

Hoogste 10% jaarinkomen

Binnen de groep die tot de hoogste 10% behoort van het (voltijds)jaarinkomen binnen de sector, wordt het aandeel vrouwen vastgesteld.

Instroom

Het aantal en aandeel nieuwe werknemers dat gedurende het verslagjaar in dienst is getreden in de sector. Instroom bij een andere werkgever in dezelfde sector wordt niet als instroom geteld. Een persoon wordt alleen tot instroom gerekend als deze meer dan 182 dagen in dienst is (geweest). Het percentage wordt berekend over het totaal van de personen die in het jaar in dienst is (geweest), dus niet op basis van het aantal dat ultimo het jaar in dienst is.

Loonsom

Voor het bepalen van de loonsom is gebruik gemaakt van de loonopgaaf van december. Met behulp van die opgave is een raming gemaakt van de totale loonsom in de sector. Deze geraamde loonsom is inclusief vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en eventueel andere specifieke sectorale looncomponenten, als ook werkgeverspremies: ABP, WIA ed. De loonsom is niet gecorrigeerd voor de inflatie.

Minimumloon

Het wettelijk minimumloon van de maand januari op jaarbasis van het betreffende jaar. Voor 2016 is het bedrag 19.759 euro.

Modaal inkomen

Het bedrag van het modale inkomen dat in de tabellen wordt gebruikt is het gemiddelde van het modale inkomen van het jaar en het vorige jaar. Voor 2016 is het bedrag 36.000. De gebruikte bedragen vanaf 2010 zijn resp. 32.500 32.750 33.000 33.750 34.500 en 35.000 euro.

Personen met niet-westerse migratieachtergrond

Persoon waarvan één of beide ouders zijn geboren in een van de landen in de werelddelen Afrika, Latijns-Amerika, Azië (excl. Indonesië en Japan) of in Turkije (CBS definitie). Bij de berekeningen voor percentage in- en uitstroom, zijn personen waarvan de herkomst onbekend is, niet meegenomen in de noemer.

Nieuwe uitkeringen

Een uitkering wordt als nieuw aangemerkt als een uitkering in de verslagperiode wordt aangevraagd en verkregen. Voornamelijk in de WW is het mogelijk dat één persoon meerdere keren in een jaar een uitkering aanvraagt en krijgt, dus die nieuwe uitkeringen worden afzonderlijk geteld.

Pensioenen

De genoemde aantallen bij pensioen betreffen de personen die in dat jaar voor het eerst met (deeltijd) pensioen zijn gegaan, inclusief de personen die voor hun AOW leeftijd zijn gestopt. De gemiddelde pensioenleeftijd is berekend over alle personen die voor het eerst gebruik maken van (AKP)pensioen of gebruik zijn gaan maken van de functioneel leeftijdsontslagregeling. Bij het aantal personen dat doorwerkt na AOW leeftijd, is de grens gebruikt van langer dan 90 dagen doorwerken. Het aantal betreft alle personen die doorwerken in het desbetreffende jaar.

Uitkering

De som van alle uitkeringen gedurende het verslagjaar. Dit bedrag is inclusief de vakantie-toeslag, maar exclusief het bovenwettelijke, nawettelijke deel.

Uitstroom

Het aantal en aandeel werknemers in dienst die in het verslagjaar de sector hebben verlaten. Overgang naar een andere werkgever binnen dezelfde sector wordt niet als uitstroom geteld. Een persoon wordt alleen tot uitstroom gerekend als deze meer dan 182 dagen in dienst is (geweest). Het percentage uitstroom wordt berekend op het totaal aantal personen dat het jaar in dienst is geweest.

Vroegpensioen

De aantallen en FTE bij vroegpensioen betreffen de personen die al dan niet volledig met werken zijn gestopt voordat hun AOW leeftijd was bereikt (tenminste 90 dagen daarvoor). De aantallen betreffen de personen die in het desbetreffende jaar starten met vroegpensioen.

ZBO

Een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) is in Nederland een organisatie die overheidstaken uitvoert, maar die niet direct onder het gezag van een ministerie valt. De aantallen fte zijn ontleend aan de jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk.

Colofon

Dit is een uitgave van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Directoraat-generaal Overheidsorganisatie
Directie Ambtenaar & Organisatie
www.rijksoverheid.nl
www.kennisopenbaarbestuur.nl

Turfmarkt 147
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Ontwerp en drukwerk
Xerox/OBT, Den Haag

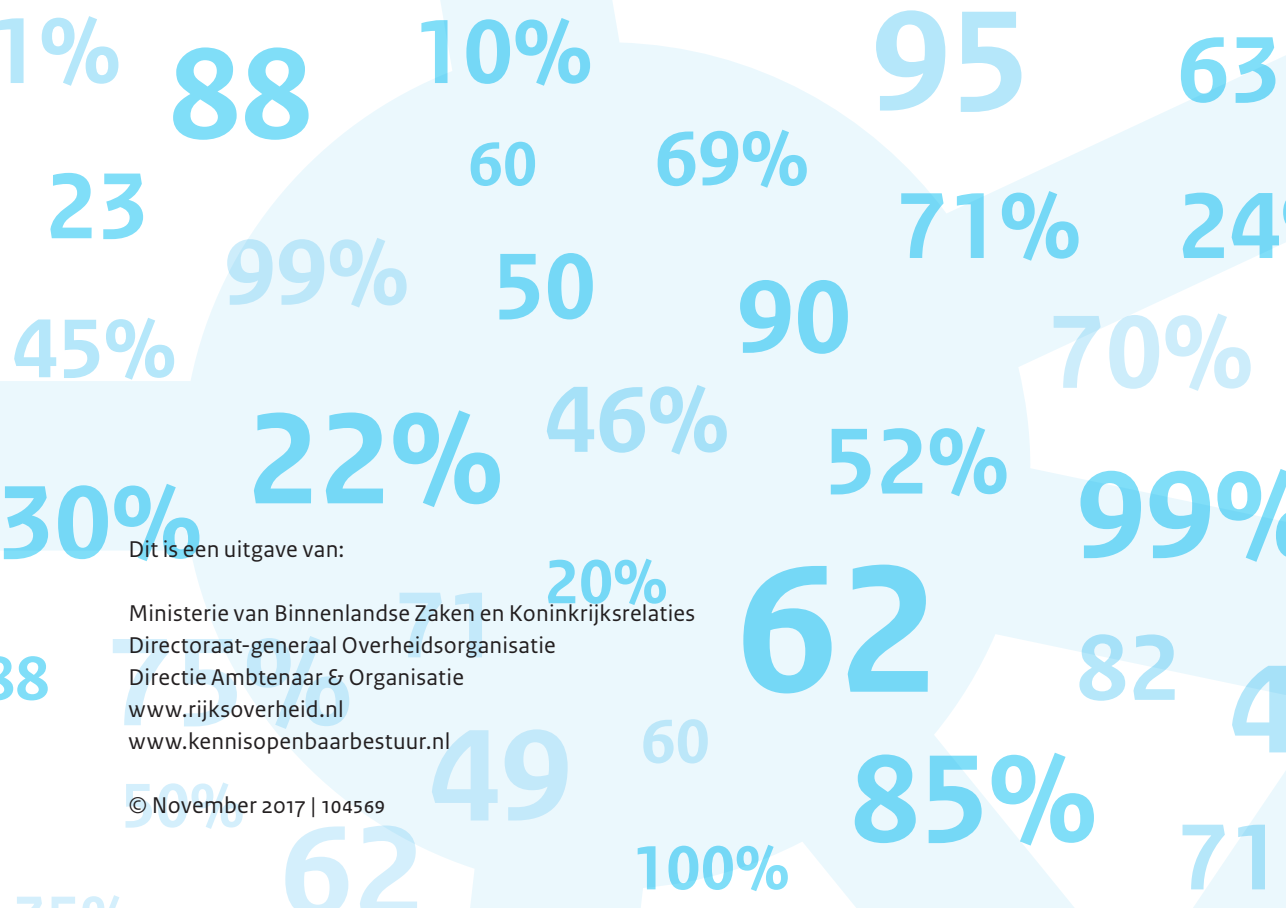
Databeheer
Internetspiegel, ICTU
Wilhelmina van Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag

Postbus 84011
2508 AA Den Haag

© November 2017

WERKcongres

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Overheidsorganisatie
Directie Ambtenaar & Organisatie
www.rijksoverheid.nl
www.kennisopenbaarbestuur.nl

© November 2017 | 104569